

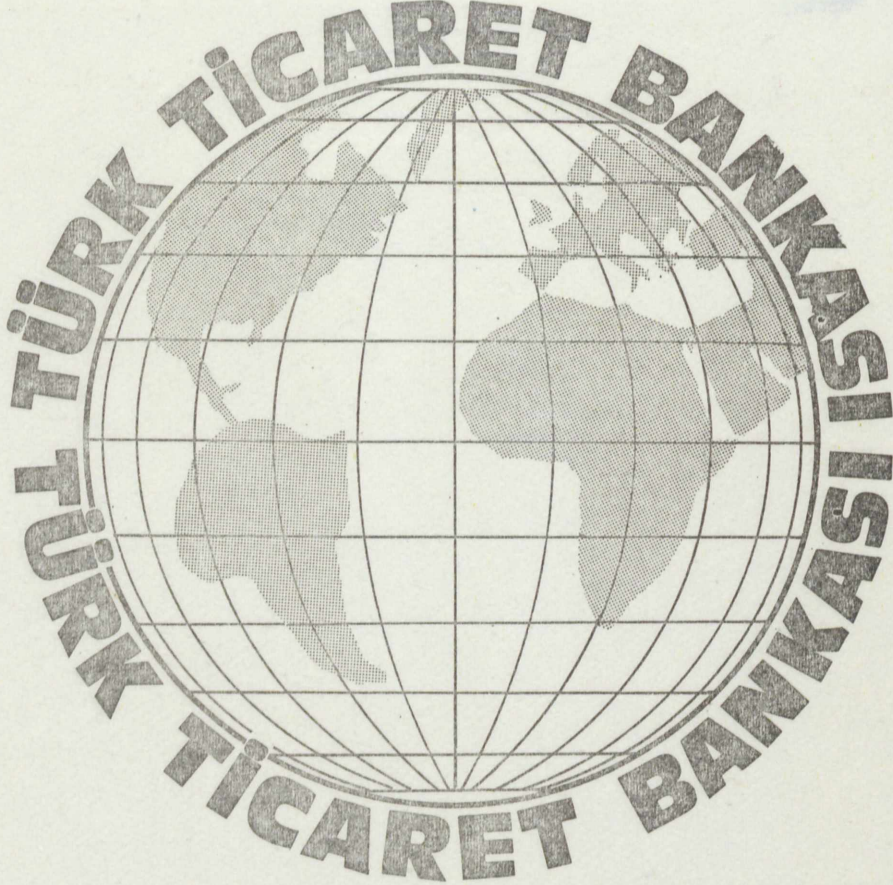
et ve balık endüstrisi dergisi

CILT : 2 Sayı : 10 ARALIK 1977

Dünyanın her yerindeki muhabirleri
Yurdun dört köşesindeki şubeleriyle
Dahili ve harici bütün bankacılık işlerinizde

et ve balık
endüstrisi
dergisi

ET VE BALIK KURUMU
TARAFINDAN İKİ AYDA
BİR YAYINLANIR

CİLT : 2 SAYI : 10
ARALIK 1977

İmtiyaz Sahibi
Et ve Balık Kurumu Genel Md.lüğü

Sorumlu Yayın Müdürü
M. SELÇUK ÖRKÜN

Yayın Kurulu
RAFET YAVUZ
SEVİM ÖZKAN

İdare Yeri
Et ve Balık Kurumu Genel Md.lüğü
Akköprü, Ankara/Tel: 243100-234

Yazılarda belirtilen görüşler
yazarların kişisel düşünceleridir.
Yazılar kaynak gösterilmek
şartıyla yayınlanabilir.

Fiatı : 15 TL.

Abone Şartları
Yıllık Abone Bedeli : 90 TL.

Reklâm Fıatları
Pazarlığa tâbidir.

Teknik Editör
KILIÇASLAN ULUSOY

Tertip, Dizgi, Baskı
E.B.K. Matbaası - Ankara

İÇİNDEKİLER

YURDUMUZDA ET ÜRETİM OLANAKLARI
VE SORUNLARI 3

Prof. Dr. Kâmil Doğan

BUĞDAYLARIMIZI İHRAÇ MI EDELİM? ... 7

Rafet YAVUZ

ERGİN KAZ VE PALAZ YETİŞTİRME 11

Prof. Dr. Kâmil DOĞAN

BEŞERİ İLİŞKİLER 17

M. Selçuk ÖRKÜN

GÖKKUŞAĞI ALABALIKLARININ YEMDEN
FAYDALANMASINDA ISININ ETKİSİ 23

Doç. Dr. Niyazi ÖZDEMİR

NEHİR YENGEÇLERİNİN YETİŞTİRİLMESİ
..... 25

Doç. Dr. Niyazi ÖZDEMİR

TÜRKİYE'NİN SANAYİLEŞME SÜRECİ İÇİNDE
HAYVANCILIĞIN GELECEĞİ ULUSAL BESLENME
SORUNLARI, EKONOMİK VE EKOLOJİK DEĞİŞMENİN HALKIMIZIN
BESLENME BİÇİMİNE ETKİLERİ 27

Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk

YURDUMUZDA ET ÜRETİM OLANAKLARI VE SORUNLARI

III

Prof. Dr. Kâmil Doğan

A.Ü. Ziraat Fakültesi, Besin Maddeleri ve Hayvan Besleme Kürsüsü

3.3. Kasaplık Cıvciv Rasyonlarında Tavuk Mezbahası Kalıntısı Ununun Balık Unu Yerine Kullanılması

Kümes kanatlıları rasyonlarında değerli amino asitler kaynağı olarak kullanılan Balık Un üretimi yeterli olmadığından, tavuk mezbahasında arta kalan baş, ayaklar, iç organ ve tüylerin birlikte basınçlı subuharı altında hidrolizi yoluyla

yem olarak değerlendirilmesi konusunda yapılan bir çalışmada (Akkılıç, 1977) rasyondaki balık unundan kısıntı yapılarak yerine % 4, 8, 10 ve 12 oranlarında Tavuk mezbahası unu kullanılması araştırılmıştır. Deneme 5 grupta ve Hubbard etlik cıvcivler üzerinde yürütülmüştür. Deneme süresi 8 haftadır. Sonuçlar Cetvel 18'de verilmiştir.

Cetvel 18

Kasaplık Cıvciv Rasyonlarında Balık Unu Yerine Tavuk Mezbahası kalıntısı ununun kullanılması

Deneme Grupları	I	II	III	IV	V
Balık Unu, %	12	8	4	2	0
T. Mezbahası unu, %	—	4	8	10	12
Ham protein, %	22.8	22.8	22.7	22.7	22.7
Met. En. Kcal/Kg	3009	3009	3010	3011	3011
8 haftada canlı ağırl., g	1960	1916	2031	1059	1873
Yem Tüketimi, g	4302	4307	5039	4580	4730

Bu araştırmada kasaplık cıvciv rasyonlarında balık unu yerine yüksek düzeylerde tavuk mezbahası ununun avantajlı şekilde kullanılmasının mümkün olacağı gösterilmiştir.

3.4. Kasaplık Piliç Rasyonlarında Soya Küspesi Yerine, İspirto Mayasının DL - Metionin ile Birlikte Kullanılması Olanakları

Şeker fabrikasyonu kalıntısı olan melâs, Şeker Fabrikalarımızda İspirto elde edilmesinde kullanılmaktadır. Bu endüstri

ri kalıntısı olan Maya'nın kasaplık piliç rasyonlarında soya küspesi yerine ne şartlarda ikame edilebileceği araştırılmıştır.

Doğanay (1976) kontrol rasyonundaki % 15 Soya Küspesi yerine, % 15 İspirto mayasını yalnız başına veya % 0.1, 0.2 ve 0.3 DL - Metionin ile süplemente ederek, Hybro kasaplık cıvcivler üzerinde 8 haftalık bir besi denemesi yürütmüştür. Rasyonlarda hamprotein oranı % 24.45, 23.19, 23.36, 24.18, 25.59 ve Metabolik Enerji düzeyleri 3028, 3007, 3007, 3000, 3000 Kcal/Kg'dır. Deneme sonuçları Cetvel 19'da verilmiştir.

Cetvel 19

Kasaplık Piliç Rasyonlarında Soya Yerine Melas İspirtoculuk Mayasının DL - Metioninle Birlikte Kullanılması

Deneme Grupları	I	II	III	IV	V
Başlangıç ağırlık, g	42.2	41.8	41.7	41.5	42.1
8 haftalık ağırlık, g	1818.9	1786.7	1813.2	1794.6	1905.4
8 haftalık yem tüketimi, g	5084.3	5149.5	4765.4	4747.4	5029.7
Yem Değerlendirme sayısı	2.776	2.952	2.691	2.708	2.701

Bu denemede, % 15 İspirto Mayası + % 0.3 DL - Metionin kullanılması ile piliçlerin canlı ağırlık artışları ve yem değerlendirme bakımından olumlu sonuçlara varıldığı anlaşılmıştır. Yurdumuzda maya üretimi geliştirildiği taktirde dış ülkelerden Soya Küspesi getirilmesi zorunluğu olmayacağı anlaşılmıştır.

SONUÇ

Yurdumuzda et üretimini geliştirme

yönünden koyunculuk, sığırcılık ve tavukçuluk alanında yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlar göstermektedirki, iyi bir hayvan materyali ile ve dengeli rasyonlarla bilinçli bir besleme ve bakım uygulandığı takdirde yüksek verimlere ulaşmak ve et üretimimizi daha yüksek düzeye çıkarmak mümkün olabilecektir.

FAYDALANILAN YAYINLAR

1. El-Cenabi, A. 1974 Kasaplık Piliç (Broiler) Rasyonlarına Katılan Hayvansal Yağların Enerjiden Yararlanmaya, Büyümeye ve Et Kalitesine Etkileri Üzerinde Araştırmalar. A. Ü. Ziraat Fakültesi, Besin Maddeleri ve Hayvan Besleme Kürsüsü Çalışmalarından. 66 Sayfa. (Doktora Tezi). (Yayınlanmamıştır).
2. Akkılıç, M. 1977. Etlik Cıvcıv (Broiler) Rasyonlarında Tavuk Mezbahası Kalıntısı Ununun Balık Unu Yerine Kullanılması Olanakları. A. Ü. Vet. Fakültesi Derg. 24 (1) : 1-27.
3. Alpan, O. 1972. Esmer, Holştayn ve Simental Erkek Danalarında Besi Kabiliyeti ve Karkas Özellikleri. A. Ü. Vet. Fak. Derg. 19 (3) : 388-400.
4. Alpan, O., Yosunkaya, H. ve Alıç, K. 1976. Türkiye'ye İthal Edilen Esmer, Holştayn ve Simental Sığırlar Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Adaptasyon Çalışması. Lalahan Zoot. Araşt. Enst. Derg. 16 (1-2) : 3-18.
5. Anonymous. 1962. Türkiye Hayvancılığı ve Çözüm Yolları. T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odası ve Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Derneği, Ortak Yayın No. 1. 74 S.
6. Anonymous. 1975. Tarım İstatistikleri Özeti. Devlet İstatistik Enst. Yayın No. 781.
7. Arpacık, R., Akçapınar, H. ve Alıç, K. 1976. Sınırlı ve Sınırsız Yemlemenin D.A.K. ve Montafon x D.A.K. Erkek Danaların Kesim ve Karkas Özelliklerine Etkisi. Lalahan Zoot. Araşt. Enst. Derg. 16 (1-2) : 31-58.
8. Doğan, K. 1974. Değişik Protein Düzeylerindeki Besi Rasyonlarının, Akkaraman Kuzularının Gelişmesi ve Bazı Karkas Özelliklerine Etkileri. A.

- Ü. Ziraat Fak. Yayınları: 537. Bilimsel İnceleme ve Araştırmalar: 310. 56 S.
9. Doğan, K. ve Yücelen, Y. 1976. Erken Sütten Kesilmiş Akkaraman Kuzularında Protein Düzeyleri Farklı Kesif Yem Karmalarının Canlı Ağırlık Artışı, Yem Tüketimi ve Bazı Karkas Özelliklerine Etkisi. II. Karkas ve Karkas Özelliklerine Etkisi. Et ve Balık K. Derg. I (1) : 21-42.
 10. Doğanay, İ. 1976. Kasaplık Piliç Rasyonlarında Soya Küspesi Yerine İspisto Mayasının DL-Metionin ile Birlikte Kullanılma Olanakları Üzerinde Araştırmalar. A. Ü. Ziraat Fak. Besin Maddeleri ve Hayvan Besleme Kürsüsü Çalışmaları. (Doktora Tezi). 62 S. (Yayınlanmamıştır).
 11. Gürocak, A. B., Okuyan, M. R. ve Öztan, T. 1976. İntansif Besi Uygulanan Esmer Irk Danaların Rasyonlarında Arpa Yerine Melâslı Kuru Pancar Posası İkame Olanakları ve Bunların Enerji İhtiyaçları Üzerinde Bir Araştırma. T.Ş. Fabrikaları A.Ş. Neşriyatı, No. 202, Ankara. 48 S.
 12. Eliçin, A., Okuyan, M. R., Yücelen, Y. ve Çuvalcı, H. 1975 Sütten Kesilmiş Kuzuların Entansif Besisinde Farklı Besin Maddeleri Oranlı Rasyonların Etkileri Üzerinde Araştırmalar. II. Karkas ve Karkas Özellikleri Üzerine Etkileri. A. Ü. Ziraat Fak. Derg. 1974. 24 (1-2) : 266-278.
 13. Eliçin, A., Yücelen, Y. ve Okuyan, R. 1975. 7-8 Aylık Anadolu Merinosu Kuzularının Entansif Besisinde Farklı Besin Maddeleri Oranlı Rasyonların Etkileri Üzerine Araştırmalar. II. Karkas ve Karkas Özellikleri Üzerine Etkileri. A. Ü. Ziraat Fak. Yıllığı-1975. 25 (2) : 449-461.
 14. Eliçin, A., Okuyan, M. R. aCngir, S. ve Karabulut, A. 1976. Akkaraman, İvesi x Akkaraman (F₁) ve Malya x Akkaraman (F₁) Kuzularının Besi Gücü ve Karkas Özellikleri Üzerinde Araştırmalar. Ankara Çayır Mer'a ve Zoot. Araşt. Enst. Yayın No. 53. 39 S.
 15. Kendir, N.S., Şenel, S., ve Uludağ, N. 1972. İsviçre Esmeri, Boz Irk ve Bunların İleri Melezlerinin Besi Kabiliyeti ve Karkas Özellikleri Lalahan Zoot. Araşt. Enst. Derg., 12 (3-4) : 39-56.
 16. Okuyan, M.R., Yücelen, Y., Eliçin, A. ve Çuvalcı, H. 1974. Sütten Kesilmiş Kuzuların Entansif Besisinde Farklı Besin Maddeleri Oranlı Rasyonların Etkileri Üzerinde Araştırmalar. I. Canlı Ağırlık Artışı ve Yem Tüketimi Üzerine Etkileri. A. Ü. Ziraat Fak. Yıllığı-1974. 23 (4) : 570-584.
 17. Okuyan, M.R. ve Deniz, O. 1976. Farklı Rasyonlarla Beslenen Yerli Kara Erkek Danalarının Besi Güçleri Üzerinde Araştırmalar. A. Ü. Ziraat Fak. Yıllığı-1975. 25 (3) : 686-701.
 18. Okuyan, M.R., Eliçin, A., Karabulut, A. ve Cangir, S. 1976. Entansif Besiye Alınan Erkek ve Dişi Kuzuların Besi Güçleri ve Karkas Özellikleri Üzerinde Araştırmalar. A. Ü. Ziraat Fak. Yıllığı-1975. 25 (3) : 798-810.
 19. Okuyan, M.R. Eliçin, A., Erkuş, A. ve Deniz, O. 1977. Doğu Anadolu Kırmızı Tosunların Besisinde Farklı Enerji Düzeyli Rasyonların Besi Gücü, Karkas Kalitesi ve Et Üretim Maliyetine Etkileri Üzerinde Araştırmalar. TBAK-Proje No. VHAG-268. Ankara. 41 S.
 20. Özal, K. 1977. Türkiye Milli Tavukçuluk Komitesi Merkez Kurulu 2. toplantısını açış konuşması, 7 S.
 21. Şenel, S. ve Eltan, Ö. 1976. Sitrik Asid Fabrikasyonu Artığı Miselyumun Besi Sığırı Rasyonlarında Kullanılması. Lalahan Zoot. Araşt. Enst. Derg. 16 (1-2) : 19-30.
 22. Yücelen, Y., Okuyan, M.R. ve Eliçin, A. 1975. 7-8 Aylık Yaştaki Kuzuların Besisinde Farklı Besin Maddeleri O-

- ranlı Kesifyem Karmalarının Etkileri Üzerinde Araştırmalar. I. Canlı Ağırlık Artışı ve Yem Tüketimi Üzerine Etkileri. A. Ü. Ziraat Fak. Yıllığı-1974. 24 (1-2) : 192-203.
23. Yücelen, Y., Yeldan, M. ve Doğan, K. 1976. Değişik Sürelerde Sütten Kesmenin Anadolu Merinosu Kuzularının Besisinde Canlı Ağırlık Artışı, Yem Tüketimi ve Karkas Özellikleri Üzerine Etkileri. I. Canlı Ağırlık Artışı ve Yem Tüketimi Üzerine Etkileri. A. Ü. Ziraat Fak. Yıllığı-1975. 25 (3) : 577-596.
24. Yüceen, Y. ve Doğan, K. 1976. Erken Sütten Kesilmiş Akkaraman Kuzularında Protein Düzeyleri Farklı Kesifyem Karmalarının Canlı Ağırlık Artışı Yem Tüketimi ve Bazı Karkas Özelliklerine Etkisi. I. Canlı Ağırlık Artışı ve Yem Tüketimi Üzerine Etkisi. A. Ü. Ziraat Fak. Yıllığı-1976. 26 (1) : 197-212.
25. Yücelen, Y., Öztan, T. ve Yeldan, M. Değişik Sürelerde Sütten Kesmenin Anadolu Merinosu Kuzularının Besisinde Canlı Ağırlık Artışı, Yem Tüketimi ve Karkas Özellikleri Üzerine Etkileri. II. Karkas Özellikleri Üzerine Etkileri. A. Ü. Ziraat Fak. Yıllığı-1976, 26 (1) : 176-196.
26. Yüceen, Y. 1976. Broiler Rasyonlarında Yüksek Düzeyde Arpa Kullanılması Olanakları ve Bu Rasyonlara Hayvansal Yağ Katılmasının Etkileri. A. Ü. Ziraat Fak. Yayınları: 631, Bilimsel Araştırma ve İncelemeler: 976. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 36 S.

ET ve BALIK KURUMU
ET KOMBİNALARI ve SOĞUK DEPOLARI
İLE HALKIN HİZMETİNDEDİR

BUĞDAYLARIMIZI İHRAÇMI EDELİM

(Hayvan, Yem ve Fiyat İlişkileri)

Rafet Yavuz

E.B.K. Gen. Md

İşletmeler Müdürü

Hayvanlarımızın genetik kapasitesi düşüktür. Bu yüzden verimleri azdır dendir. Bu iddia hem doğru hem yanlıştır. Doğrudur, zira ortalama verimler gerçekten biraz düşüktür. Yanlıştır, çünkü hayvanlarımız, genetik kapasitelerine ulaşma olanaklarına kavuşturulacak yeterlikte beslenememişlerdir.

Son yıllarda özellikle devletle taban, fiyat ve destekleme alımları politikası uygulanmağa başlanmasından bu yana hayvanlarımız daha iyi beslenir olmuşlar ve böylece genetik kapasitelerinin sanıldığı kadar düşük olmadığı görülmüştür. Nitekim mezbaha kesimlerinde özellikle sığır karkaslarında ortalama ağırlığın yıllardır 85-90 Kg. olduğu saptandığı halde taban fiyat uygulaması ve destekleme alımlarından sonra canlı ve karkas ağırlıklarında sürekli artış olmuştur. Aşağıdaki tablo bunu açıklıkla göstermektedir.

Tablo 1

Yıllar	Sığır		Koyun	
	Canlı	Karkas	Canlı	Karkas
1965	229,7	116,1	43,3	21,5
1966	218,7	109,4	42,5	21,1
1967	224,8	114,0	39,9	19,5
1975	241,7	134,8	39,8	19,0
1976	240,3	138,5	42,2	20,5
1977	260,1	151,6	45,3	23,1

Et ve Balık Kurumunun 1965 ten başlayan üç yıllık kesimleri ile 1975 ten sonraki son üç yılın kesimlerine ait ortalama

canlı ve karkas ağırlıklarını gösteren bu rakamlar, gerçi hayvancılıkta gelişmiş batı ülkelerinin karkas ortalamalarından azdır. Ancak son üç yılın rakamları, gerek 10 yıl evvelki rakamlardan gerekse mezbaha kesim ortalamaları rakamlarından açık şekilde farklıdır. Bu fark son yılların lehinedir. Ve Et Balık Kurumu rakamlarına göre % 33,e ulaşmaktadır. Kaldığı taban fiyat ve destekleme alımları politikası, uygulamanın başlangıç yıllarına nazaran ileriki yıllarda daha gerçek değerlerini bulacaktır. Ağırlık artışı sığırlar için sözkonusudur. Yıllık kesim olan 350-400 bin adet sığırın ortalamalarını kapsamaktadır.

Bu sonuç, bizde hayvanlarımızın besisi işletmelerinden geçirilmek, diğer bir deyimle biraz beslenmek suretiyle, verimlerinin önemli ölçüde artabileceğini göstermektedir. Diğer bir deyimle hayvanlarımızın sayısını çoğaltmadan et üretiminin artırılması olanağı vardır.

(Canlı ve karkas ağırlıklarının artmasında, taban fiyat uygulaması ve destekleme alımları gibi önemli bir nedenin itici gücü ile hayvanların besisi işletmelerinden geçirilmek üzere besisi projelerine bağlanması rol oynamıştır. Yem fabrikalarının artması, Şeker Fabrikası ve diğer gıda ve işçi sanayi artıklarının besicilikte kullanılır olması ayrıca önemli rol oynamıştır.)

Ülkemizde yem kıtlığı olduğu söylenir, özellikle kesif yem açığı vardır. Ama acaba mevcut yem kaynaklarımızı uygun biçimde kullanıyormuyuz?

Türkiye'de 1975 - 1976 yılında yumuşak buğday için uygulanan ortalama taban fiyatlarının 240 Kr./Kg. 1976 - 1977 de 265 Kr./Kg. 1977 - 1978 de 290 Kr./Kg. olduğu bilinmektedir.

Diğer taraftan,

Ticaret Bakanlığından alınan bilgiye göre :

1976 da yumuşak buğday ortalama
F.O.B. 108.00 \$/Ton

1977 de yumuşak buğday ortalama
87 »

1978 de yumuşak buğday ortalama
115 »

dan ihraç edilmiştir.

Asgari ihraç fiyatları Dolar / Ton olarak F.O.B.

	1975	1976	1977	1978
Canlı koyun	1250	1335	1500	1500
Canlı sığır	1100	1100	1500	1500
Canlı keçi	1150	1250	1450	1450
Koyun eti	—	2000	3000	3000
Sığır eti	—	1600	2500	2500

olmuştur.

Et ve Balık Kurumunca destekleme alımı fiyatları ise;

1976 da ortalama olarak sığırdan % 50 randıman 18,50 Kr./Kg

1977 de » » » » » 23,50 »

1978 de » » » » » 28,00 »

olarak uygulanmıştır.

Türkiye'de kaba yemlerin az çok yeterli olduğu, olağanüstü yıllar dışında hayvanlarımızın açlıktan ölmediği bilinmektedir. Kaba yemlerle yaşama payı sağlanan hayvanlarda 5,5 - 6 Kg. arpa ile bir Kg. lık canlı artışın sağlandığı da besleme uzmanlarınca ifade edilmekte ve besleme kitaplarında kayıtlı bulunmaktadır.

Buğday kavussuz olduğundan besleme değeri arpaya nazaran daha yüksektir.

Konumuz, buğdaylarımızı ihraç mı edelim sorusuna cevap aramak olduğundan, 6 kg. arpanın ya da onun eşdeğerinden daha yüksek olan buğdayın 1 kg. canlı ağırlık artışı sağlayacağı noktasından hareketle canlı hayvan ve et iç satış ve dış satış (ihracat) fiyatları ile buğday iç ve dış satış fiyatlarını karşılaştıralım :

6 kg. buğday 1 kg. canlı ağırlık artışı sağladığına göre 6 kg. buğday iç ya da dış satış fiyatının 1 kg. canlı hayvan iç ya da dış satış fiyatına eşdeğerde veya buna yakın olması düşünülebilir. Ancak yukarıdaki tablolardan hesaplanabileceği üzere:

1976 da 108 \$/ton x 6 = 648 \$ lık buğday hayvanlara yedirilerek değerlendirilseydi bundan 1325 \$ lık canlı koyun ya da 1100 dolarlık canlı sığır dış satış geliri elde edilebilirdi.

Keza 1977 fiyatlarına göre;

87 \$ 46 = 522 \$ buğday dış satış gelirin karşılık 1500 \$ lık canlı koyun ya da canlı sığır dış satış geliri sağlanabilirdi.

1978 fiyatlarına göre;

115 \$ x 6 = 690 \$ lık buğday dış satış gelirin karşılık 1500 \$ lık canlı koyun ya da sığır dış satış geliri elde edilirdi.

Görüldüğü gibi buğday dış satış gelirine nazaran canlı hayvan dış satış geliri ortalama bir mislinden daha fazladır

Aynı karşılaştırma, et dış satış fiyatları ile yapıldığı takdirde sakat deri, bağırsak ve mezbaha artıklarının yurt içinde değerlendirileceği gözönüne alındığında aynı sonuç hatta daha iyi sonuç elde edilmektedir.

İç satış fiyatları ile yapılan karşılaştırmada da :

1975 - 1976 da yumuşak buğday taban fiyatı 240 kr./kg. olduğuna göre bunun 6 katı $240 \times 6 = 1440$ Kr. eder. Oysa aynı yılda Et ve Balık Kurumunun uyguladığı sığır taban fiyatı % 50 randıman için ortalama 18,50 Kr./canlı kg. dir.

1976 - 1977 de yumuşak buğday taban fiyatı 265 Kr./Kg. olup 6 katı 1590 kr. olduğu halde E.B.K. sığır taban fiyatı yine % 50 randıman için 23.50 kr./canlı kg. dir.

1977 - 1978 de buğday taban fiyatı 290 kr./kg. olup 6 katı 1740 kr. olduğu halde E.B.K. canlı sığır fiyatı ortalama 28 liradır.

Yukarıdaki rakamlar iç satış fiyatlarının da canlı hayvan lehine ortalama % 50 bir fark fazlalığını göstermektedir.

Sonuç :

Hayvansal ürünlerin insan beslenmesinde tahılla beslenmeye nazaran ne kadar üstün ve yararlı olduğu tartışma götürmektedir. Gerek iç satışlar açısından insan beslenmesini daha rasyonel hale getirmek, gerekse dış satışlar açısından önemli döviz katkısı sağlamak üzere milyonlarca ton buğdayı ucuz fiyatla elden çıkarmak yerine, bunu hayvanlara yedirerek yüzbinlerce ton et artışı sağlamak daha mantiki ve tutarlı bir yol olacaktır.

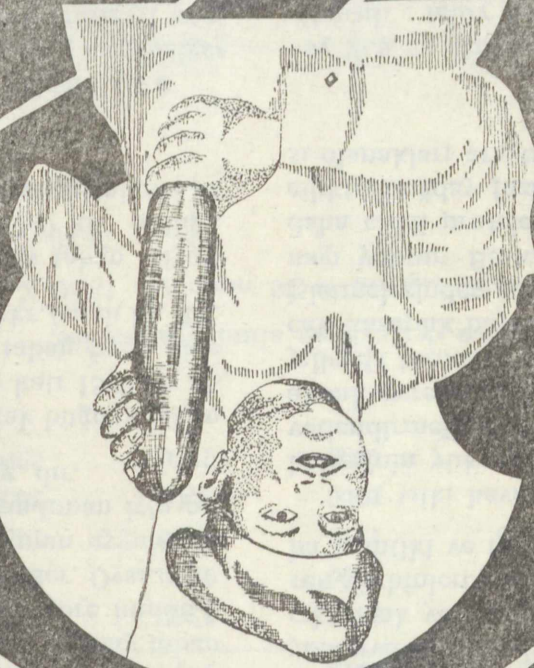
Bu yılki hava koşulları, buğday rekoltesinin yüksek olacağı tahminini kuvvetlendirmektedir. Önlemleri şimdiden almak gerekmektedir. Yurdumuzda son yıllarda besicilik oldukça gelişmiştir. Ancak kasaplık hayvanların tamamının besi işletmelerinden geçirildiğini söylemek olanı yoktur. Besicilik daha kapsamlı ve daha ciddi projelere bağlanmalı ve besicilikte buğday fazlalıklarının kullanılması olanakları araştırılmalıdır.

SALAMLARIDIR

ET VE BALIK KURUMU

EN ÜSTÜN SALAM

SİZ AĞÇİNIZA SORU

Y. K. 1974

ERGİN KAZ ve PALAZ BÜYÜTME

Hazırlayan : Prof. Dr. Kâmil DOĞAN

Son yıllarda dış ülkelerde esas itibarıyla Pamuk, Şeker kamışı, soğan, sarımsak ve diğer kültür bitkilerinin yabancı ot mücadelesinde kullanılmak üzere kaz yetiştiriciliğinin önem kazandığı görülmektedir. Hatta kontrolü güç olan bazı yabancı otların kontrol altına alınması bu sa- yede mümkün olabilmektedir. Buna ben- zer bölgelerde kaz sürülerini nartması iş- leme (processing) ve pazarlama için ge- rekli tesis ve organizasyonların da kurul- masına olanak sağlamıştır.

Kazlar ilkbaharda yumurtaya gelirler. Şubat ayı ortalarından itibaren başlar ve en yüksek yuurtta verimine nisan ayında ulaşılır, bu durum mayıs ayında da devam eder. Kazlarda en yüksek yumurta verimi 2 nci ve 3 ncü yumurtlama yılında kayde- dilmiştir. Müttekip yıllarda giderek verim seviyesi düşer.

Paazlar geniş ölçüde otculurlar, ot yemeye bir defa başladılarını olgunluk ça- ğına kaadr yalnız çayırda beslenerek bü- yütülebilirler. Yalnız bu otların mümkün olduğu kadar körpe ve yumuşak olması i- cap eder. Ezer karma ye mgereği gibi den- gelenmiş ise, kapalı kümeslerde de palaz büyütülmesi mümkündür. Bununla bera- ber mer'a ve buna ek dane yemle takviye- li bir besleme uygulanırsa palazların bü- yütülmeleri daha kola yve ekonomik ol- maktadır. Kazlar fazla kurak şartlarda ve- ya otları sertleşmiş mer'ada yeterli bir bü- yüme sağlayamazlar.

Bir çok tarım işletmeleri kendi et ve tüy ihtiyaçlarını karşılamak ve yabancı otlarla savaşmak için kazların bu yetenek- lerinden yararlanmak isterler. Bitirme dö-

nemi hariç, palazlar genellikle mer'ada ve yabancı otlarla beslenerek yaşamlarını sürdürebilirler. Bu durum tarım işletme- lerinde palazların büyütülmesinde büyük bir kolaylık sağlamaktadır.

Palazların çıkışı ekseriya ilkbaharda olur, çayır veya yabancı otlarla beslenme- ye bırakılmış palazlar ekseriya zayıf bü- yürler. Bu bakımdan pazarlama için özel bir bitirme periyoduna tobi tutulmaları gerekir.

Kazların pazarlanması ekseriya yılba- şı dönemlerine rastlamaktadır. Bununla beraber sonbaharda pazarlanabilirler ve- ya daha erken yaşta kesilip saklanabilir ve pazar durumu elverişli oldukça pazara sevkedilebilirler.

Kaz palazları 8 haftaya kadar hızlı gelişirler ve diğer cins kümes kanatlıların- dan çok daha hızlı büyürler. Bu hızlı ge- lişme döneminden sonra bir duraklama dönemi gösterirler, ve 20 haftalık yaşa u- laşınca tekrar çabucak hızlı ağırlık alma- ya ve yağlanma dönemine girmeye başlar- lar.

Kaz yetiştiriciliğinin genellikle 2 şe- kilde yapıldığı görülmektedir. Birincisi ö- teden beri uygulandığı gibi tamamen ça- yırda serbest yemleme ile büyütmedir. Di- ğeri ise tam karma yemler kullanılarak entansif bir besleme uygulanmasıdır. Bi- rinci sistemde canlı ağırlık artışları ya- vaştır. Tam karma yemlerle besleme prog- ramı uygulanırsa son derece hızlı ağırlık artarlar. Kazlar 1 Oncu haftalık yaşa ula- ştıklarında tüy değiştirmeye başlarlar ve 16 haftalık yaşa kadar tam olarak tüyle- nemezler. 6 haftalık yaşta iken 3 Kg. civa-

rında gelen palazlar, 1 kg canlı ağırlık artışı için 2.25 kg yem kullanırlar. 9 ncü haftada palazlar 3.5 - 4.0 kg canlı ağırlığa ulaşırlar. Bu dönemde de 1 kg canlı ağırlık kazancı için yine 2.25 kg civarında yem tüketirler. Enerji bakımından düşük olan bir yemle beslenen kaz palazları, yüksek enerjili yemlerle beslenenler kadar hızlı büyüyemezler. Yüksek oranda yağ içeren rasyonlarla beslenen palazlar daha ağır olurlar ve yemden yararlanma durumu da çok yüksek olur.

Kaz etine karşı en çok şikâyetler hayvanın fazla yazlanması yönündedir. Bununla beraber, genç çağda kesilmiş palazlar için aşırı bir yağlanma söz konusu değildir. Beslenme bakımından rasyona yeterli niasin ilâvesi, bu hayvanlarda sık sık rastlanan bacak zafiyeti kusurlarını düzeltmektedir. Uygun şekilde dengelenmiş civciv başlatma rasyonlarına niasin ilâve edilerek takviye yapılırsa, kaz palazlarının büyütölmelerinde de iyi canlı ağırlık artışları elde edilebilmektedir. Pratik tipteki başlatma (starting) rasyonlarında bir riboflavin yetersizliği ile karşılaşılabilir, fakat mısır-soya küspesi tipindeki rasyonlarda diğer B grubu vitaminleri yeter düzeydedir. Her ne kadar palazların protein ihtiyaçları % 20 olarak bildirilmekte ise de rasyonda % 24 protein bulundurulması halinde daha iyi bir tüy gelişmesi ve büyüme elde edilmektedir. Damızlık olarak palazlar, damızlık civciv süplementlerine ilâveten, ek olarak serbest mısır ve yulaf ile yemlenmektedirler. Damızlık kazlar, ince yemin % 30 ilâ 35 yulaf, ve % 35 ilâ 60 mısır ile hazırlanmış olması halinde, % 27 proteine nazaran % 20 ilâ 25 proteinli yemi tercih etmektedirler.

Palaz besisi : Her ne kadar kazlar hızlı büyümekte, yemi daha iyi değerlendirilmekte, pratik olarak hastalık kusurları bulunmamakta ise de üreme güçleri oldukça düşüktür. Geniş çapta bir üretim için bu durum önemli bir kusurdur. Yumurtadan çıktıktan sonra, 36-48 saat zarfında palazların yeme ihtiyacı olmaz. Yeşil çayır otundan çok iyi yararlanırlar, fakat çok az dane yem tüketirler. Taze ve temiz içme suyu verilmesi gerekir. 2-3 ncü haftadan sonra palazlara bol miktarda körpe yeşil yem bulunabilirse ekseriya başkaca bir yeme ihtiyaç göstermezler. Eğer çayır iyi kalitede ise, 2-3 haftalık yaşta nitibaren palazlar hi çbir ilâve yem verilmeden, semirtme dönemine kadar beslenebilirler. Palazlar iyice tüyleninceye kadar bütün haldeki dane yemler yedirilmez. Bazı bölgelerde, pala zbesisini san'at edinmiş kimseler tarafından palazlar satın alınır ve geniş miktarda yetiştirilirler. Başlangıçta kazlara devamlı temiz içme suyu ve koçanlı mısır verilir ve kaba yem olarak da mısır sapları verilir. Bazı çiftçiler günde üç defa olmak üzere 1/3 değirmencilik artıkları (ince kepek gibi) ve 2/3 mısır unu ile hazırlanmış, ince yemden hamurumcu, ıslak bir yem verirler, buna ilâveten bir miktar da kabayem veya yeşil yemlerden verilir. Bu tip yemleme metodu ile 2-3 kg canlı ağırlık elde edilebilmektedir.

Kazların beslenmesi üzerinde elimizde şimdilik hazırlanmış yeterli bir not bulunmamakla beraber, literatürden derlediğimiz bir kısım rakamlar aşağıda cetvel halinde verilmiştir. Buradaki bazı değerler paund olarak verilmiş olmakla beraber, kg cinsinden ifade etmek için, bunların (1 paund = 0.453 g) olduğu kabul edilerek, Kg'a çevrilmesi mümkündür.

Cetvel 1

Genç palazların haftalık dönemlere göre canlı ağırlığı (paund)

Hafta	Tuluz		Erden	
	Erkek ve dişi	Erkek	Erkek ve dişi	Erkek
0	0.25	0.26	0.25	0.25
1	0.65	0.69	0.49	0.49
2	1.4	1.4	1.5	1.6
3	2.9	2.8	2.9	3.0
4	3.8	4.0	3.7	3.7
5	5.2	5.5	4.8	4.9
6	6.5	7.8	6.1	6.3
7	7.6	8.1	7.2	7.6
8	8.3	8.9	8.1	8.5
9	8.4	9.1	8.4	8.7
10	8.7	9.3	8.6	9.0
11	...	9.8	...	9.6
12		10.1		10.1
13		11.3		11.2
14		10.9		10.8
15		11.5		11.6
16		11.5		11.9

Cetvel 2

Kazların beslenmesinde pratik yem formülleri (Paund olarak)

Karma yemde protein düzeyi	Başlatma yemi % 24	Büyütme ve bitirme yemi % 16	Damızlık yemi % 18
Besleme dönemi/Haftalar	0 - 6	7 - 18	Kuluçkalık yu- murta toplan- masından 4 Hafta önce
	(Lb)	(Lb)	(Lb)
Mısır, sarı, orta kırma	395	600	480
Yonca unu, sun'i kurut, % 17 H protein	30	25	100
Soya küspesi ,ekstraksiyon, % 45	320	160	140
İnce kepek, standart	100	100	50
Yulaf veya arpa kırmısı	40	—	50
Mısır ıslatma suyu, kurutulmuş	20	—	25
Melas,	—	50	—
Et-Kemik unu, % 55 Ham protein	20	20	20
Peynir suyu, kurutulmuş	20	20	20
Balık unu, % 60 ham protein	25	5	40
Yemek tuzu	5	5	5
Dikalsiyum fosfat	10	10	10
Kireç taşı, öğütülmüş	10	10	10
Vitamin-iz mineral karması	2.5-5	2.5-5	2.5-5
Yaklaşık Bileşimi : toplam	1000.0	10000.0	1000.0
Ham protein %	24.2	16.3	18.4
Ham yağ %	2.8	3.1	3.2
Ham sellüloz %	5.3	4.0	5.8
Prodüktif Enerji Kal./Lb.	784.0	707.0	818.0
Kalsiyum %	1.1	1.0	2.4
Fosfor * %	0.8	0.7	0.8
Tuz (ilâve edilen) %	0.5	0.5	0.5
Mangan (ilâve edilen) mg/Lb	28.0	28.0	28.0
Vitamin A IU/Lb	4843.	4658.	12.350.
Vitamin E IU/Lb	700.	700.	500.
Vitamin D ₃ ICU/LB	5.1	4.6	12.4
Vitamin B ₁₂ mcg/Lb	5.0	4.1	6.2
Riboflavin mg/Lb	2.9	2.5	3.1
Niasin mg/LB	23.7	23.0	21.9
Pantotenik asid mg/Lb	7.5	7.2	7.3
Kolin mg/Lb	784.0	552.0	613.0

Cetvel 3

Kaz Palazları için Yemleme Programı (miktarlar Paund)

	Başlatma (Lb)	Çayırda büyütmeye (Lb)	Damızlık (Lb)
Sarı mısır kırması	1014	1105	604
Yulaf, ince öğütülmüş	100	100	100
Soya fasulyesi küspesi, % 44 solvent	600	500	490
Et ve kemik unu, % 50	100	100	300
Fish solubl, kondensel	40	20	30
Yonca unu, sun'i kurutulmuş	50	...	150
Kuruulmuş peynir suyu	30	20	60
Kemik unu, istimlenmiş	40	40	60
Kireç taşı, (kalsiyum karbonat)	10	...	...
Tuz, iyodlu	10	10	30
Mangan sülfat (% 65)	0.50	0.50	0.50
Vitamin A (5000 UI/g)	1.0	1.0	1.0
Vitamin D ((500 ICU/g)	1.0	1.0	4.0
Vitamin karması (2-4-9) ³	1.0	1.0	2.0
Vitamin B ₁₂ (6 mg/lb)	1.0	1.0	2.0
Kolin klorür (% 25 lik ürün)	1.0	...	...
Antibiotik süplementi ⁴	1.0	1.0	3.0
Niasin (saf vitamin gram olarak)	40 g	...	...
Toplam, paund (Lb) (= 0.453 Kg)	2000.5	2000.5	2000.5

Hesaplanan analizi -:

Ham protein %	22.3	20.2	27.2
Ham yağ %	3.2	3.3	3.7
Ham sellüloz %	4.0	3.0	5.0
Kalsiyum %	1.49	1.12	2.56
Fosfor %	0.88	0.78	1.43
Prodüktif enerji, cal/Lb	860	910	725

- (1) Fish soluble yerine aynı miktar balık unu kullanılabilir.
- (2) Kurutulmuş peynir suyu yerine melas mayası kullanılabilir.
- (3) Vitamin karması (2-4-9) = 2 g riboflavin, 4 g pantoteni asid, 9 g niasin/beher paunda.
- (4) antibiotik süplementi, beher paundda aşağıdaki antibiotiklerden birini ihtiva etmelidir : penisilin 4 g; aureomisin 10 g; veya teramisin 10 g; yahut basitrasin 10 g.

Cetvel 3 için açıklama :

1. Başlatma dönemi (0 - 4 hafta arası) : İnce, başlatma yemi kullanılacak. Palazlar çayıra bırakılabilir, fakat ayrıca dane yem verilmez.

2. Büyütme dönemi (4 haftadan sonra) : Palazlar çayıra bırakılır, serbest olarak bütün mısır ve yulaf danesi ile beraber, ince büyütmeye yemi ile beslenmeleri

gerekir. Otlak fakirse, başlatma yemi kullanılır.

3. Damızlık palazlar : Serbest şekilde damızlık yemi ile birlikte bütün dane halinde mısır ve yulaf verilir.

Genç palazların haftalara göre yem değerlendirme sayıları (beher kg. canlı ağırlık artışı için yem tüketimi) Cetvel 4'de verilmiştir.

Yurdumuzda kaz besisi üzerinde yayınlanmış bir çalışma bulunmamakla beraber, gerek haftalık büyüme hızları ve gerekse yem değerlendirme sayısı üzerinde cetvellerde verilen değerler, yetiştirmenin uygun yapıp yapılmadığı hakkında bazı kriterler sağlayabilir. Hiç şüphesiz literatüre dayanılarak verilen öneriler sadece bir yol gösterme mahiyetinde olacaktır. Yetiştirme koşulları, ırklar ve bes-

leme durumuna göre daha düşük veya daha olumlu sonuçlar alınması mümkün olabilir.

Cetvel 4
Genç palazların haftalar göre yem değerlendirme sayısı
palaz ırkları

Haftalar	Tuluz	Emden	Melezler
0	...	...	...
1	1.18	1.40	1.44
2	1.62	1.35	1.48
3	2.19	1.70	1.75
4	2.76	2.04	2.06
5	2.65	2.19	2.08
6	2.57	2.18	2.05
7	2.62	2.06	1.90
8	2.78	1.99	1.91
9	3.12	2.19	2.02
10	3.75	2.74	2.77

En üstün kaliteli sarküteri mamulleri
ET VE BALIK KURUMU
sarküteri mamulleridir.

BEŞERİ İLİŞKİLER

Hazırlayan :

M. Selçuk Örkün
Et ve Balık Kurumu
Genel Sekreter

BEŞERİ İLİŞKİLERİN TANIMI ve TEMEL GEREKSİNİMLER :

«Çağdaş Yönetim» kavramının ege-
men olduğu toplumlarda yerleşip, giderek
gelişmeye başlaması ile büyük bir önem
kazanmış olan BEŞERİ İLİŞKİLER, ar-
tık günümüz dünyasında vazgeçilmez bir
bilim dalı karakterini kazanmıştır.

İnsanlar arasındaki ilişkileri, kişinin
dirlik ve rahatını sağlamak suretiyle için-
de bulunduğu topluma ve kuruluşa yarar-
lı hale getirmeyi amaçlayan, moral - verim
dengesinin oluşmasına hizmet eden BE-
ŞERİ İLİŞKİLER, yönetimde başarının
temel etkenlerinden biri haline gelmiştir.

Taşıdığı önem, gerek kamu kesimin-
de ve gerekse özel sektörde BEŞERİ İLİŞ-
KİLER üzerine daha çok eğinilmesini zo-
runlu kılmış, ilişkilerin kaynağını İN-
SAN'ın oluşturduğu gözönünde tutularak,
girişilen araştırmaların ağırlık noktası,
İNSAN etkeni etrafında toplanmıştır.

Bu nedenledir ki, başarılı bir yöneti-
me ulaşmak isteyen iyi bir yöneticinin,
personelini her şeyden önce «İnsan Ola-
rak» tanıması zorunludur. Onun :

- Yükselme isteği,
- Kırılabilen gururu,
- Bozulabilen asabı,
- Umutları,

olduğunu gözden uzak tutmamalıdır.

Ancak, bu hususları bilmek yanı sıra
bildiklerini uygulamada kullanmak ve on-
ardan yararlanmak iyi bir yönetici için
kesinlikle gereklidir.

Nevar ki; bir kimseyi «insan olarak»
tanımak, kabul etmek ve onu anlamak so-
runu çözümlemeye yetmemekte, kişinin
TEMEL GEREKSİNİMLER'inin karşılan-
ması da büyük bir önem taşımaktadır.

- 1 — Takdir,
- 2 — Fırsat,
- 3 — Güvenlik,
- 4 — Aidiyet,

istek ve duyguları, TEMEL GEREKSİN-
MELER'in —Yönetici tarafından herhalde
dikkate alınması gereken— başlıcalarıdır.

Şöyle ki :

- 1 — Yöneticinin :

- Personelin işinden memnun kal-
dıkça bunu göstermesi,
- Gerektiğinde teşekkür etmesi,
- Yükselmesi için çaba sarfetmesi,
suretiyle takdir duygularını söz ve eylem
olarak belirtmesi,

- 2 — Yöneticinin :

- Personeline daha iyi bir iş yapa-
bilmek,
- Daha ileri ve iyi sonuçlar elde ede-
bilmek,

- Yetenek ve bilgisini gösterebilmek,
- Kendini beğendirebilmek,

fırsatını tanınması,
gereklidir.

3 — Personelin geleceğinden emin olması ve yarınından kuşku duymaması başarısı için temel koşullardan biridir.

- Amirlerin kendisine karşı beslediği güven,
- İşinden haksız olarak çıkartılamıyacağı duygusu,
- Mutlu olduğuna inanma,
- Verilen her işte başarılı olma,
- Takdir edilme,
- Fırsatlardan yararlandırılacağına inanma,

gibi etkenler güven duygusu bakımından önem taşırlar.

4 — Her kişi; belli bir grubun bireyi, belli bir topluluğun parçası olmak veya başka bir deyimle belli bir bütüne «ait olmak» eğilimindedir.

Bu nedenle personelin; belli bir grubun (birimin) elemanı olduğunu hissetmesi, yalnızlık duygusuna kapılmaması, yöneticinin o kişiyi ve çevresindeki diğer personeli bu tür davranışlardan uzak tutması gereklidir.

TEMEL GEREKSİNİMLER olarak yukarıda belirtilen hususlar gerçekte her insan için farklılıklar taşımaktadır. «Kişisel Farklar» olarak adlandırılan bu nitelikler:

- Akli,
 - Hissi,
 - Bedeni,
 - Sosyal,
- gruplar içinde :
- Davranış,

- Yetenek,
- Beceri,
- İlgi,
- Tecrübe,
- Duygu,
- Öğrenim,
- Yaş durumu,
- Bünye yapısı,

gibi insanları birbirinden ayıran özelliklerdir.

İyi bir yöneticinin personelinin bu özelliklerini bilmesi, onların ve dolayısı ile hizmetin başarılı olmasını direkt olarak etkileyen hususlardır.

«Çağdaş Yönetim» de insanları yönetmek yetki ve otoriteye dayanıp korku ve baskı salarak değil, BEŞER İLİŞKİLER alanında öngörülen ilkeleri benimseyerek ve onlara uygulayarak sağlanabilir.

Çağımızın üstün yetenekli yöneticisi, personelinin önce «insan olarak» ele alan, onu çözümlemeye çalışan, eylemlerinin nedenlerini araştıran ve ondan en çok ve rim sağlamayı amaçlayan kişidir.

BEŞERİ İLİŞKİLER TEKNİKLERİ:

BEŞERİ İLİŞKİLER'in başlıca teknikleri şunlardır :

1 — Her eleman kendi durumunu bilmelidir.

Bir elemanın «yalnızlık» ve «terkedilmişlik» duygusuna kapılmaması, ne olduğunu ve ne olacağını bilmesi, dirlik ve esenlik içinde çalışması için kesinlikle gereklidir.

Yöneticinin böyle bir çöküntüyü önlemesi için :

- Onunla şahsen meşgul olması,
- Onun manevi dünyasına girmesi,
- Onunla zaman zaman sohbet etmesi,

tutarlı olur.

2 — Gerekli zaman ve yerde takdir esirgenmemelidir.

Başarılı eleman; teşekkürle, aferinle, hatta omuza okşamamak suretiyle onore edilmeli, gerektiğinde ödüllendirilerek onun işine daha çok bağlanması sağlanmalıdır.

3 — Personeli ilgilendiren hususlarda onlara bilgi verilmeli, görüşleri alınmalıdır.

Bu tür bir davranış, personelde; fikirlerine değer verildiği izlenimini yaratacak, kendisine olan güveninin artmasına yardımcı olacaktır.

Bu husus özellikle bir kuruluştaki yapılacak köklü değişikliklerde çok önemlidir. Zira, uygulayıcıların benimsemiyecekleri hiç bir yenilik yaşama olanağına sahip değildir.

4 — Alınacak kararlara personelin katılması sağlanmalıdır.

Personelin çoğunluğunu veya tümünü ilgilendiren konularda veya o kuruluşun yapısının, işleyiş biçiminin değiştirilmesini gerektiren reform niteliğindeki uygulamalarda, uygulayıcıların o kararlara katılmış olmaları işbirliği suretiyle, inanarak çalışmayı ve bunun sonucu olarak başarıyı sağlayabilecektir.

5 — Yönetici, personelin güvenini kazanmış olmalıdır.

Yönetici; kaybedilmek istenmeyen bir insan, dirlik ve başarının simgesi kişiliğinde personelin güvenini kazanmış bir üst olarak kendisini kabul ettirmiş olmalıdır.

Üzerinde güven duygusu yaratılamamış bir personel topluluğunun, üstlerine hiç bir zaman destek olamayacakları gerçeği gözden uzak tutulmamalıdır.

BEŞERİ İLİŞKİLER ve ONUN TEKNİKLERİ İLE İNSANLARA İŞ YAPTIRMANIN İLKELERİ :

BEŞERİ İLİŞKİLER kurulmasındaki tekniklerin yukarıda sayılanlara sınır-

lı olmadığı, herkesin bunlara yenilerini ekleyebilecekleri açıktır. Nitekim, birçok yazar bu alanda çeşitli ilkeler öne sürmüşlerdir. Ancak, ortak görüşmelerden yararlanılarak denebilir ki, bu yazıda özet olarak kaydedilen BEŞERİ İLİŞKİLER'e ve onun tekniklerine insanlara iş yaptırmının ilkeleri de eklendiğinde şu kurallar ortaya çıkmaktadır.

1 — Size bağlı tüm elemanlarınızı; alışkanlıkları, yaşama koşulları, v.b. özellikleri ile, gerçekten tanıyınız.

2 — Elemanlarınızın fikirlerine içtenlikle değer veriniz. Görevi, ücreti veya ünvanı ne olursa olsun sizce farketmemelidir.

3 — Elemanlarınızın hareketlerinin ve tutumlarının gerçek nedenlerini araştırıp öğrenin.

4 — Yapılacak işlerin nedenini mutlaka belirtiniz. Bu suretle elemanlarınız, ne yaptıklarını bilerek çalışacaklardır.

5 — Yanılgıya düşerseniz, karşınızdaki kim olursa olsun af dileyiniz.

6 — Elemanlarınıza, yaptıkları işlerin öneminden mutlaka bahsediniz.

7 — Yanılgıları düzeltirken, kesinlikle yapıcı olunuz. Nedenlerini açıklayınız.

8 — Eleştirilerinizi, iyi olan hususları belirttikten sonra yapınız.

9 — Elemanlarınızın nasıl hareket etmelerini istiyorsanız, siz de öyle hareket ediniz. Örgütünüz ve elemanlarınıza örnek olunuz.

10 — İstek ve hareketlerinizde kararlı ve değişmez olunuz.

11 — Elemanlarınıza, kesinlikle güveniniz. Onlar bu güveni hissetmelidirler.

12 — Hoşnutsuzlukların nedenlerini arayınız, ortadan kaldırınız.

13 — Olanakların elverdiği oranda, her türlü yakınmaları ve sorunları çözümlmeye çalışınız.

- 14 — Elemanlarınızı destekleyiniz.
- 15 — «Günaydın» ve «Allahaismarladık» sözlerini ihmal etmeyiniz.
- 16 — Daima teşekkür ediniz.
- 17 — Sık sık hatır sorunuz.
- 18 — Özellikle bayramlarda tebriki unutmayınız.

BEŞERİ İLİŞKİLERDE EĞİTİM :

«Çağdaş Yönetim» deki BEŞERİ İLİŞKİLER'in rolüne ve yararına değindikten ve bu konunun önemini belirttikten sonra, bu alandaki uygulamaya olanak sağlayacak «Eğitim» sorunu üzerinde de, kısaca durulmasında, yarar gözlenmiştir.

BEŞERİ İLİŞKİLER'de eğitim, esas olarak :

- Üniversite eğitimi çerçevesinde,
 - Kuruluşlarda «Hizmet İçi Eğitim» programları kapsamında,
- ele alınmaktadır.

BEŞERİ İLİŞKİLER'de eğitim; diğer bilim dallarından farklı olarak eğitim göreceklelerin olanaklar oranında, eğitime aktif olarak katılmaları suretiyle gerçekleştirilmektedir. Bizzat yaşayarak, görerek, tartışarak ve tüm bunları özel ve çalışma yaşamındaki davranışları ile karşılaştırarak kendi kendisini eleştirmenin bilincine vararak yapılmaktadır.

Bu alandaki eğitimin belli başlı 3 değişik yöntem içinde ele alındığı görülmektedir.

- 1 — Katılma,
- 2 — Örnek olay,
- 3 — Rol Oynama.

1 — K a t ı l m a :

Bir grupla, grubu oluşturan üyelerin, grubun amaçları ve çalışması ile ilgili kararlara varabilmesini sağlamak için grup üyelerinin psikolojik ve akılsal yön-

den işbirliğini ve katkısını sağlayan bir yöntemdir.

Komisyon, Komite, Kurul ve Konferans gibi toplantılar bu yönetime örnek olarak gösterilmektedir.

Kamu ve özel kesimde sık sık rastlanan «Katılma»ların ortak noktaları şunlardır :

— Grubun amaçlarının benimsenmesi ve sorumlulukların paylaşılması. Grup üyeleri, kendi görüş ve fikirlerinin alınacağını bildikleri için, katkıda bulunacakları kararlara ve sorumluluğa katılırlar.

— Grup üyeleri, kendi katkılarından grubun yararlanması olayından gurur duyarlar. Bu durum, kendilerine güveni artırır ve psikolojik doygunluk yaratır. Kendi bilgi, yetenek ve becerilerini grup için kullanır. Akılsal katılmayı sağlar.

— Yukarıdaki olanaklar, çalışma sevk ve heyecanını artırır.

— Bu «katılma» grup üyesine, yeni davranışlar kazandırır, kıyaslama ile kendi davranışlarına yön vermeyi ve değerlendirmeyi gerçekleştirir.

Belli bir karara varılmasını amaçlayan «katılma» da, BEŞERİ İLİŞKİLER açısından dolaylı bir eğitimin söz konusu olduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

BEŞERİ İLİŞKİLER'de bozuklukların ortaya çıktığı hallerde uygulanan ve bazı durumlarda çok fazla yarar sağlandığı saptanan diğer «katılma» şekilleri; «Gelişen Tartışma» ve «Serbest Tartışma» yollarıdır.

Gelişen Tartışma: Amir, grubu tartışma sırasında kabul edebilecekleri bir yöne yöneltir. Sorunlar ortaya konarak durum tartışılır, grubun genel eğilimini gösterecek bir değerlendirmeye gidilmesi sağlanır. Bu tür uygulamada, amirin çok dikkatli, adeta bir psikolog gibi hareket etmesi, tartışmayı yörüngesinden saptırmaması, kimsenin kırılmasına yol açmaması zorunludur.

Serbest Tartışma: Amaç; çalışma yaşamında çeşitli nedenlerle açıklanamayan veya açıklanmasına fırsat bulunamayan sorunların, duygu ve düşüncelerin serbestçe açıklanması, konuşulması ve tartışılmasıdır.

Deşarj olmayı amaçlayan bu yöntemle, sorunlar ele alınıp bir çözüme bağlanabileceği gibi psikolojik rahatlama da sağlanmış olur. Bu hal, BEŞERİ İLİŞKİLER'deki bozuklukları da önler. Âminin de hazır bulunacağı tartışmada, sorunlar ve gerçekler amir tarafından da öğrenilmiş olur, böylece en doğru ve sağlıklı çözüme varılabilir.

2 — Örnek Olay :

Daha önce belirli koşullar gözönünde tutularak hazırlanmış olan bir olayın, eğitim verilecek gruba sunulması ve yine belirli koşullara uyulması gereken bir tartışmanın bir yönetici yönetiminde yapılarak grubun genel eğiliminin ortaya çıkartılıp değerlendirilmesi şeklidir.

Örnek Olay'da, çoğunlukla yönetim alanında sık sık rastlanan kişiler ve işlemler konu alınmakta, olay öykü şeklinde ortaya konmaktadır. Çok önemli özellikleri sunlardır :

— Olay, inandırıcı olması bakımından gerçek yaşamdan alınmalıdır. Kişi ve örgüt adları değiştirilir.

— Ülkenin ve örgütün koşullarına, özelliklerine uymalıdır.

— Olay, eğitimin uygulanacağı grubun özelliklerine göre seçilmelidir. Grubun ilgisini çekebilmesi için; kültür düzeyine, yaş durumuna, statülerine, tartışma yeteneklerine uygun olmalıdır.

— Uygulanacak grupta olayın, konusu ve kişileri itibarıyla, duygusalığa kişisel plânda gereksiz tartışmalara yol açmayacak nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.

— Sonunda bir çözüm empoze edecek şekilde ele alınmalıdır. Grup, peşin

çözüm yolu ile karşı karşıya bırakılmamalıdır.

— Grubun, bir kaç seçenek çözüm yolunu örnek olaydan çıkartabilmesi sağlanmalıdır.

«Örnek Olay» ın eğitim metodu olarak önemi ve yararları şöylece saptanmıştır :

— Uygulama sırasında, «Örnek Olay» daki kişilerin çeşitli sözlerinden ve davranışlarından ortaya çıkan bazı beşeri zaaf- lar ve yanlışlar, eğitime katılanların kendi zaaf ve yanlışlarının kıyaslanmasına olanak sağlar. Bu durum kişilerde, olumlu davranışlara, iyiye yönelmeye yol açabilir.

— Kişi, kendisinin işiyle olan ilişkilerini yeniden gözden geçirmek ve onları eleştirici bir gözle incelemek olanağına sahip olur.

— Kişilerin sorunları ele alıp inceleme, kavrayış ve muhakeme yetenekleri su yüzüne çıkar, bunları değiştirme, düzeltme ve geliştirme fırsatı doğar.

— Bilgilerin daha somut ve canlı hale getirilmesi sağlanmış olur.

— Açık düşünme, fikrini en anlaşılır ve etkili şekilde ifade olanağı belirir.

— Grup üyeleri tartışma tekniğini öğrenir, benimser. Bu alanda bilgi ve tecrübesini arttırmış olur.

— Birlikte çalışma, birlikte inceleme, ortak bir çözüme varma yeteneğini geliştirir.

— Karar verme melekelerinin gelişmesi ve güven duygusu artar.

3 — Rol Oynama :

Kişilerin, daha önce kendilerine bildirilmiş belirli bir durum içersinde, kendilerini çeşitli ve belirli kişilerin yerine koyarak, gerçek bir yaşam durumunu yaratmalarından ibaret bir yöntemdir.

Amaç; kişinin kendi davranışları üzerinde olumlu bir etki yapmak olduğu kadar, kişinin bulunduğu toplum içerisinde ve diğer insanlarla ilişkilerindeki davranışları üzerinde de olumlu bir etki yaratmaktadır.

«Rol Oynama» yönteminin ilkeleri şöyle saptanmıştır :

— Taklitten uzak kalınarak, gerçek hayattaymış gibi farzedilerek oynanmalı, kendi kişiliği oynanmalı.

— Yazılı bir metin olmamalı.

— Rol Oynama, aktörlük değildir. Aradaki farklar şunlardır :

— Rol oynayan kimse için, ezberlenmiş diologlar ve yazılı metin yoktur. Kişi, içinden geldiği gibi konuşur.

— Rol oynayanın, aktörün tersine karşındakileri etkileme, heyecanlandırma, duygulandırma niyeti yoktur.

— Rol oynayan, başkasının yerine kendini koyarak kendini oynar. Aktör ise, yazarın istediği kişiyi oynar.

— Rol oynayanın tüm davranışları ve yetenekleri kendinindir. Aktörünki ise, rejisörün istediğidir.

— Rol Oynayan, hayalinde yaşattığı bir tipi taklit etmez. Kendinin kalır.

— Rol oynayan, belli bir durum içerisinde serbest ve özgürdür.

— Rol oynamada, beşeri, sosyal ilişkilerle ilgili anlaşmazlıkları konu alan bir durum yaratılmalı ve bu durum gerçek hayatta rol oynamaya katılanların içinde bulunduğu koşulları kapsamalıdır.

— Rol oynamada, sonunda bir değerlendirme yapılması zorunludur.

Değerlendirme; oyun içerisindeki kişisel davranışların, tavırların, olumlu tutum ve sözle hareketlerin üzerinde durularak bir konuşma açılması ve karşılıklı olarak değer yargılarının ortaya konması, tartışılması yolu ile yapılır.

«Rol Oynama»nın yararları şöyle özetlenebilir :

— Kişinin kendi duyuş ve düşüncüsünü ve diğer kişilerle ilgili duyuş ve düşüncüsü değiştirir.

— Kişinin kendi davranışlarını belirli hale getirmesine yardım eder.

— Kişinin kendi yanlışlarını, kendisinin yaparak ve yaşayarak bulmasını ve düzeltme olanağına sahip olmasını sağlar.

— Kişilerin söz ve düşünceleri ile hareketleri arasındaki farklılığın ortaya çıkmasına ve bunun düzeltilmesine yardım eder.

— Günlük yaşantıda farkına varılmayan ve hiç önem verilmeeyen bazı ayrıntıların ve ihmal edilmiş küçük olayların aslında başkaları üzerinde ne kadar önemli etkiler yapabildiğinin ortaya çıkmasını sağlar.

Bu yazıda, Sonuç olarak; BEŞERİ İLİŞKİLER'in bazı önemli noktalarına özet halinde değinilmeye çalışılmış, hakkında ciltlerle yapıta sahip konunun, genel görünümünü yanı sıra eğitim alanındaki yeri ve özelliği belirtilmek istenmiştir.

Davranışlar; Liderlik, Otorite, Disiplin, Statü, Gözetim ve Denetim konuları yanı sıra Moral araştırmaları gibi incelemeleri de içeren BEŞERİ İLİŞKİLER'in Kurumumuzda da lâıyk olduğu düzeye ulaştırılması en içten dileğimizdir.

Yararlanılan Kaynaklar :

1 — İdarecilik ve Sanatı
Ergun ZOGA

2 — Beşeri İlişkiler
Ali AVŞAROĞLU

3 — Beşeri İlişkiler
Ülker A. KÖKSAL

4 — Genel İşletme Ekonomisi
Nihat GÜVENAL - Nevzat ESER

5 — Personel İdaresinde Beşeri İlişkiler
Cemal MIHÇIOĞLU

Gökkuşağı Alabalıklarının Yemden Faydalamasında Isının Etkisi

Çeviren : Doç. Dr. Niyazi ÖZDEMİR
Tarım Bakanlığı

Alabalık yetiştirilmesinde yemden istifade de (havuz ve kafes şartlarında) birçok faktörlerin tesiri vardır. Bunlardan en önemlisi çevre faktörleri olup, suyun kalitesi ile ısıdır. Balıkların yem yeme iştahı ve buna bağlı olarak yem tüketimi su ısısının belli ölçüler içerisinde olmasına bağlıdır.

Beslenmede yemlerin rolü de çok önemli bir faktör olmaktadır. Alabalık

yemlenmesinde yemler içindeki kuru madde oranının yüksekliği istenilen hedefe kısa sürede ulaştırabilir. Total canlı ağırlığın % belli bir oranında yem verilerek çeşitli ısı şartlarında bir deneme yapılmıştır. Sonuçları Cetvel I de görülen denemede kafesler için de konulan alabalıklardan 1 ve 2 nolu kafeslere otomatik yemleme uygulanmış, 3 ve 4 nolu kafeslere serbest yemleme yapılmıştır.

Cetvel I

Kefes İçinde Yetiştirilen Gökkuşağı Alabalıklarda Çeşitli Isı Derecelerinde Elde Edilen Sonuçlar

Nr.	Başlangıç Ağırlık (Kg.)	Besi Sonu Ağırlık (Kg.)	Kazanılan Ağırlık (Kg.) (%)	Yem (Kg.)	1 kgr artış için tüketilen yem (Kgr)	Isı	Zaman ve gün sayısı	Ölüm (Adet)
1	500	790	290 58	1080	3.7	2- 4°C	3.1-31.3	28
	15-18 cm			1700	1.8	4-16°C	31.3-20.6	89
2	800	1730	930 116	200	1.4	16-22°C	5.6-30.8	110
	17-20 cm			1050	1.5	20-10°C	1.9-12-10	4
3	500	1930	1430 286				(87)	
	20-22 cm						(81)	
4	600	1310	710 118				(86)	
							(42)	

Günlük verilen yem rasyonu % 43 ham protein ihtiva etmekte olup 1 nolu kafeste canlı ağırlığın % 2 si; 2 nolu kafeste % 3 ü; 3 ve 4 nolu kafeslere ise % 4 ü oranında yem verilmiştir.

Gelişme devresinde relativ olarak en yüksek kayıp 2 ve 3 nolu kafeslerde zuhur etmiştir. Kaybı, deride seri halde görülen kan çibani meydana getirmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre su ısısı 2° - 4°C olduğundan 1 kgr canlı ağırlık için

tüketilen yem 1. grupta 3,7 kgr olup en yüksektir. Diğer gruplarda bu miktar daha düşüktür.

Daha önce yapılan denemelerde kış periyodun da (Aralık'tan Mart'a kadar) 1 kgr artış için tüketilen yem 3,2-2,7 olarak hesaplandı.

Su ısısı arttıkça 1 kgr ağırlık artışı için daha az yem tüketilmektedir.

Dördüncü denemede su ısısı ilk hafta yüksek, sonlarda 10°C a düştü. Tüketilen yem ise 1,5 olarak hesaplandı.

Pratik koşullarla sürdürülen bu denemede açık olarak görülen husus, su ısıtmasının yem tüketiminde en önemli faktör olduğudur.

Institut für Küsten und Binnen
Fisherei

Hamburg

NOT : Bu yazı informationen für die
fischwirtschaft Nr: 3,5,7.1974 sayı-
dan tercüme edilmiştir.

YURTAŞ
TURT URUNLERI SANAYI ve TICARET A.Ş.
ET-HALAT - HIRACAT ve GIDA SANAYI

* Üstün -kalite
* Bol çeşit
* En uygun fiyat

**BİLKON
Ve
KEPEZ**

Bu uç vasfı ancak BİLKON-KEPEZ
Konservelerinde bulabilirsiniz.
Konservenizi, bakkalınızdan veya
Gıda magazalarından arayınız.
Bilkon - Kepez konserve fabrikaları
Türkiye'nin en modern en mükem-
mel ve en büyük konserve fabri-
kalarıdır

Nehir Yengeçlerinin Yetiştirilmesi

Doç. Dr. Niyazi Özdemir
Tarım Bakanlığı

Nehir yengeçlerinin 300 den fazla çeşidi mevcuttur. Boyları 2 cm. den 40 cm'ye kadar değişmekte, ağırlıkları ise 2 Kgr. a varmaktadır. En büyükleri Tasmanya'da yaşayan türleri olup, bunlar 3,5 Kgr'a kadar ağırlık kazanabilirler.

Karides ve İstakozlara çok benzeyen Nehir yengeçleri avlandıklarında yumurtalarının çoğu kez döllenmiş olduğu görülür. Bunlar için dömlü yumurta ihtisali problem olmamaktadır. Nehir yengeçleri tabii stoklarına zarar vermeden her yıl hasat edilebilirler. Bunlarda yumurtadan çıkan lavraların büyümesi ve birçok devreleri tamamlamaları pek karışık bir şekil almaz. Yumurta çatlar çatlamaz Yavru serbest hale geçer.

Amerika'nın güneyindeki nehirlerde başarı ile yetiştirilmekte olan yengeçlerin sun'i üretimi organize etmek üzere Atchafalaya yakınlarında Bassin'de bir yetiştirme istasyonu kurulmuştur. Burada, yılda 3000 ton istihsal imkânı vardır.

Nehir yengeçlerinin iki önemli türü mevcuttur. Bunlar, Red Swamp (Procambarus Clar kii) ile White River Crayfish'dir (Procambarus blandingi acutus). Yengeçler canlı ve çürümüş nebat artıkları ile beslendikleri gibi, hayvansal besinleride yerler. Yırtıcı olmadıkları gibi birbirlerini de ısırma veya yeme gibi ihtiyatları yoktur. Şayet çevre şartları uygun ise 60-90 gün içinde pazarlama ağırlığına erişirler. Pazarlama boyu asgari 9 cm. olarak kabul edilmektedir.

Suyun oksijen oranı belirli bir değerden aşağı düştüğünde, Karides ve İstakoz-

larda ölüm zühur ettiği halde, Yengeçler düşük oksijene tahammül ederler. Zira bunlar zaman zaman suyun dışına çıkarak beklerler.

Sun'i şartlarda yılda herkese 0,5 t. istihsal yapılabilirmekte, Kg.ı ise 0,75 US Dolar civarındadır.

20 hektar büyüklüğünde 1ir yetiştirme istasyonu yılda 7500 Dolarlık satış yapmakta, istihsal masrafları ise takriben 4400 dolardır.

İstihsal masraflarının büyük bir kısmını (% 60-65'i) kalifiye işçilik ile hasat teşkil etmektedir. Kazancın fazla olması, işçi için ödenen paranın az oluşuna bağlıdır.

Amerikan çeşiti olarak bilinen ticari değeri yüksek yengeçler yüksek kazanç sağlayabilmekte, fakat bunlara Karides yetiştiriciliğinde olduğu gibi yazı intensiv bir yetiştirme tarzı takip etmektedir.

Türkiye nehirlerinde bulunan yengeçler kgr'ı (Astacus leptodactylus) 13-20 US -Dolar'a satılmakta, ihracat genellikle İsveç ile İsviçreye yapılmaktadır. İsveçte, Akvatiska Avels laboratuvarında yetiştirilen «A. Stellan Karlsson» çeşidi, Amerikan çeşidi olan «Red Swamp» ile kalite yönünden aynı olup, pazar fiyatları arasında da fark yoktur.

Avustralya'da yetiştirilen «Yabbies» adı ile bilinen yengeç çeşidi derin dondurularak İsveç pazarlarına gönderilmektedir.

Japonya'da yetiştirilen «Red Swamp» türü yengeçler Osaka'da pirinç tarlalarının

da takriben yılda hektara 2,5 ton üretilmekte ve bunlar kurbağalar için yem olarak ithal edilmektedirler.

Birçok ülkelerde nehir yengeçlerinin yetiştiriciliği pirinç yetiştiriciliği ile münavebeye konulmuş ve asgari pirinçten elde edilen geliri sağlamak mümkün hale gelmiştir. Yetiştiriciler böylece pirinçten elde ettikleri gelirlerini % 200'e yükseltme imkânına da sahip olmuşlardır.

Gelecekte İstakoz yetiştiriciliğinde de çeşitli metodların uygulanabileceğini şimdiden dikkate almak gereklidir.

Denizlerde ve akarsularda daha iri ve Ticari değeri yüksek Karideslerin intensiv ve yarı intensiv bir şekilde yetiştirilmesi her şeyden önce denemeye değer kabul ediliyor. Üç veya dört adet Karides

aşağı yukarı bir adet iri İstakoz ile aynı ağırlıkta olup, ancak Karidesin yetiştirilmesi hem daha kolay, aynı zamanda az süre içerisinde ve az masrafla olmaktadır. Gerçekten de istakoz'un yetiştirilmesinde daha fazla paraya, uzun zamana ihtiyaç vardır. Buna rağmen kazanç masrafla mütenezip değildir.

İntensiv ve yarı intensiv metodla nehir yengeçlerinde belirli bir süre içerisinde arzu edilen ağırlığı bilinmekle beraber, ağırlığın sağlandığı bütün çeşitlerinin sağlanan başarı, Karides çeşitlerine nazaran daima kazançlı ve kolaydır.

Titeratür : Informationen über die Fischwirtschaft des Auslandes, heft 3/4-Mörs/April 1977-27. Jahrgangf'tan alınmıştır.

TÜRKİYENİN SANAYİLEŞME SÜRECİ İÇİNDE HAYVANCILIĞIN GELECEĞİ, ULUSAL BESLENME SORUNLARI, EKONOMİK VE EKOLOJİK DEĞİŞMENİN HALKIMIZIN BESLENME BİÇİMİNE ETKİLERİ

III

Doç. Dr. Osman Nuri KOÇTÜRK
KÖY - KOOP. Genel Başkanlık Danışmanı

(3.2.) — GEÇİŞ SÜRECİNDE GÜÇ VE KAYNAK SORUNU :

Türkiye bugün bu durumda ise, sonuna kadar böyle kalacağı ve hiç bir zaman ulusal endüstrisini kuramayacağı iddia edilemez. Endüstrileşebilmek için öncelikle bunun koşullarını hazırlamak gerekmektedir. MC iktidarları sırasında bu kaynakları hazırlamadan bazı siyasal gösteriş girişimleri yapan bir grubun ne duruma düştüğü unutulmamıştır. Birçok yörede yüzlerce temel atarak, sermaye birikimi, enerji kaynağı ve ilkel madde gereksimini, makina yapımı gibi hususları görmezlikten gelenler, bir süre sonra halkın ve siyasal karşıtlarının mizah konusu haline gelmişlerdir. Şu halde bu koşulların nasıl hazırlanacağını düşünmek ve oluşturmak lazımdır. Bunun en etkili yollarından biri şüphesiz hayvancılığı geliştirmek olacaktır. Çünkü dünya pazarlarında hayvansal ürünler aranmakta ve geniş pazarları bulunmaktadır. Türkiye bunun için elverişli bir ülkedir. Hayvancılığı geliştirmek için gerekli olan tesis hayvanın kendisidir. Bazı dönemlerde hayvancılığı ıslah için damızlık ithali yoluna gidilmiş ise de buna gerçekten gerek yoktur ve bu tür girişimler yeni bir savurganlık kaynağı olmuştur. Hayvanlarımıza yetecek kadar yem üretecek ve tutarlı bir yem endüstrisi kurarak

hayvancılık kesimini modernleştirecek olursak, başta Üçüncü Dünya Ülkeleri olmak üzere Orta Doğunun petrol üreten ülkelerine ve sosyalist ülkelere bol bol hayvan ve hayvansal ürün ihraç ederek muhtaç olduğumuz makine, yakıt ve teknoloji olanaklarını sağlayabiliriz. Bu yoldan sağlanacak olan birikim makine yapan makine endüstrisini kurmak için de yeterli olacak ve ülkemiz gerçekten bağımsız, ulusal çıkarlarımız doğrultusunda gelişen bir endüstrileşme sürecine girecektir. Halkımızın iyi beslendiği, et, süt, yumurta ve balık ihtiyacının batı ülkeleri düzeyinde karşılandığı bir Türkiye'de sağlık ve insangücü sorunlarının tümüyle çözümleneceğine dinamik ve endüstrileşmeye hazır bir toplum yapısı gerçekleştirebileceğine bütün kalbimizle inanıyoruz. Endüstrileşmeye hazırlanan bir toplumun yapması gereken de budur.

Anglosaksonlar endüstriyel üretimi gerçekleştirebilmek için herbiri (M) harfi ile başlayan dört ingilizce sözcükle ifade edilen koşulların yerine getirilmesinin gerektiğini savunurlar. Bunlar sıra ile,

1. İnsan (Man)
2. Sermaye (Money)
3. İlkel Madde (Material)
4. Makine (Machinery)

Kapitalistler sermayenin insandan önemli olduğuna ve eğer elinizde bol para varsa işçiyi ve diğer ihtiyaçları satın almakta zorluk çekmeyeceğinize inanırlar. Bizim başarılarımız ve çelişkilerimiz de burada başlamaktadır. 1950'lerden sonra işbaşına gelen siyasal iktidarlar, kapitalist yöntemlerle ve gereksinme duyulan parayı uzun vadeli yüksek faizli kredilerle sağlayarak kalkınabileceklerine inanmışlar, insanlarımızı sadece tahılla beslenmeye ve kötü beslenme ve yaşama koşullarına terk ederek, bol bol makine satın almışlar, cansız yatırımlar yapmışlar, bazı endüstrilerin ilkel maddesini ve teknolojisini bile döviz karşılığı yabandan ithal etmişlerdir. Genellikle montajcılıktan ibaret olan bu çarpık ve tüketime dönük endüstrinin bizi hangi noktaya getirdiği ve borçlanmanın yarattığı darboğazda nasıl bunaldığımız ortada ve günümüzün tartışma konusudur.

Böyle bir endüstri yerine ilkel maddesi, tesisi ülkeden sağlanabilecek ve hem içerde ve hem de dışarda geniş pazarları olan «Hayvancılık Endüstrisi»ni kurup geliştirebilseydik, bu kesimden sağladığımız tasarruf ile ulusal endüstrimizi kuracak ve dinamik bir toplum yaratmış olacaktık. Türkiye'de insan kaynağı çok elverişlidir. sermaye birikimi bu insanları örgütleyip kol ve kafa güçlerini en rasyonel biçimde İlkel madde kaynaklarımız bol ve çeşitlidir. Makina ve yakıt ihtiyacımızı da bu üç etkeni sağladıktan sonra yaptığımız birikimle nasıl olsa karşılayabilir, basitten mükemmele doğru giderek makina yapan endüstrisi dahil ulusal endüstrimizi kurabilirdik. Avrupa'nın «Ekmek Sepeti» olma ve birçok komşularımızın yaptığı gibi hayvansal ve tarımsal ürünlere dayalı bir endüstri geliştirme suretiyle işe başlaması gereken Türkiye, çok yanlış bir yol izlemiş, insangücünü, hayvan gücünü, kaynaklarını isabetle kullanamamış, borçlanarak ve insiyatifi yabancıya bırakarak kalkınmayı ümit etmiştir. Bunun mümkün olmadığını ve bundan sonra da mümkün olamayacağını en acı biçimde öğrenmiş bulunuyoruz. Türkiye bundan sonra-

ki dönemi iyi değerlendirmek, açılan gedikler ikapamak, yaraları onarmak, sağlıklı, dinamik ve endüstrileşme sürecine girmeye hazır bir toplum yapısı oluşturmak istiyorsa işe değişik açıdan bakma ve öncelikle «Hayvancılık Endüstrisi»ni kurma durumundadır. Bu endüstrinin çağdaş anlamı ile kurulması ve işletilmesi, insanlarımızın endüstrileşme sürecine hazırlanması için en tutarlı girişim olacaktır. Hayvanlarımızı ve hayvansal ürünleri dünya pazarlarının aradığı standartlara ulaştırabilirsek, borçlarımızı kısa sürede ödeyebilir, diğer endüstri dalları için gerekli olan ihtiyaçlarımızı satın alabilecek birikimler yapabiliriz. Oysa soya yağını yabandan ithal ederek ürettiğimiz margarin, ilkel maddesi dışardan gelen plâstik, montaj ürünü olan binek taşıtları ve buz dolapları, kâğıt mendil ve kolonya ihraç ederek kalkınabileceğimizi, yığılan borçlarımızı bu yoldan ödeyebileceğimizi hiç zannetmiyoruz. Turizm gelirlerine ümit bağlamak ise bir hayal olmaktan öteye hiçbir değer taşımamaktadır.

(3.3.) — İNSAN, MENTAL GÜÇ VE KOLGÜCÜ :

Toplumları insanlar oluştururlar. İnsan ve onun gereksinimleri herşeyden önce gelir ve herşey insan içindir. Biyolojik ihtiyaçları (nefsini koruma, neslini sürdürme) optimal düzeyde karşılanmamış bir topluma köprüler, opera salonları, yollar, gökdelenler hediye etmekle bir yere ulaşmak mümkün değildir. Daha önce de açıklandığı gibi ABD endüstrileşmeye hazırlanırken öncelikle çelik üretimini artırmış, fakat makinelerin aç insanların yönetiminde üretim yapamayacaklarını anlayarak daha sonra soya üretimine yönelmiştir. Biz ise Türkiye'yi büyük bir buğday tarlası haline getirip hayvancılığı kendi haline terkederken, insanın yalnız tahılla beslenemeyeceğini, o m n i v o r bir yaratık olarak ete, süte, yumurtaya muhtaç olduğu gerçeğini unutmuş, olmadık hevesler peşinde koşarken boğazımıza kadar borca

batmıştık. Toplumda kolgücü ve mental güç üretmenin siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik yöntemleri bilinmektedir. İyi eğitilmiş, teknoloji üretebilen kuşaklar yetiştirmek için görkemli Üniversiteler kurmadan önce bu üniversitelere devam edecek yavrularımızın simit, lahmacun ve sandviçre beslenemeyeceklerini, besin ihtiyaçları karşılanmamış ve çok düşük ücretlerle çalışan işçilerin sağlıklarının bozuk ve verimliliklerin düşük olacağını bilme durumundaydık. Fakat bunlar sonuna kadar düşünülmemiş Anayasanın 52. maddesindeki açıklığa rağmen günümüze kadar ve bütün uyarılara rağmen ihmâl edilmiştir. Bugünkü toplum yapısı hasta, istikrarsız ve gerilemeye açık ise bunda birçok nedenle birlikte dengesiz beslenme ve hayvansal protein açlığının önemli bir yeri ve payı olduğu unutulmamalı, sorumlu aranacaksa bu anlayış içinde aranmalıdır. Oysa ülkemiz 100 milyon insanın en iyi biçimde beslenmesine ve hayvancılıktan önemli gelirler sağlanmasına elverişli bir ülkedir.

Ancak egemen güçler ile bu güçlerin güdümüne girmiş olan politikacılar, ülkemizin bu kaynaklarının kullanılmasını arzu etmemişler ve buna uyan bir tarım politikası izlemişlerdir. Ulusal endüstriyi kurabilmek için öncelikle insan unsurunu geliştirmek, insan unsurunu teknolojiye yatkın biçimde yetiştirmek için örneğin batıda olduğu gibi yılda 60 - 70 Kg. et, her gün bir kilo süt ve bir yumurta, yeteri kadar ekmek, bol meyve ve sebze ile beslemek, hamile ve emzikli analarda onlardan doğan çocukları öz kaynaklarımızdan doyurmak, daha sonra da onu sosyal, siyasal kültürel ve ekonomik bilinçle donatarak teknoloji üretmek gerekiyordu. Yolumuzu beslenmeden başlayarak kesen ve insanımızı yılda 250 kiloyu aşkın ekmek ve çok az etle beslemeyi sağlayanlar, sosyal ve siyasal bilinci kırmak, kültürel değerlerimizi yozdurmak için ellerinden geleni yaptılar. Bugün de yapmakta anarşiyi sürdürmek için ellerinden geleni artlarına koymamaktadırlar. Kanımızca bütün bunlar plânlı bir operasyonun parçalarını oluşturma-

makta, dölyataklarımızı dinamitleyerek Anadolu kadının kısırlaştırıcıları bir taraftan da sadece kolgücü üretmeye elverişli, boş kalori kaynakları ile yetinen bir toplum yapısı oluşturmaya çalışmaktadırlar. **Koçtürk, O.N., Gıda Emperyalizmi, 1966**). Bu alanda bilinmesi gerekenler çok ve ayrıntılı olduğu için bir kongreye sunulan tebliğde bunlara yer verilemeyeceğini de biliyoruz. İlgi duyanlar Türkiye'de insanı yozlaştırmak, mental gücü sınırlarken, sadece kolgücünden yararlanabilecek yığınlar yaratıp kendi teknolojilerinin emrinde çalıştırmak için neler yapıldığını **(Koçtürk, O.N., Barış ve Emperyalizm, 1967), (Koçtürk, O.N., Sessiz Savaş, 1969), (Koçtürk, O.N., Açlık Korkusu, 1970)** isimli yapıtlardan öğrenebilirler. Bu kitaplar incelenirse hayvancılığın neden geri bıraktığı, et fiyatlarının niçin 100 TL.'na kadar yükseldiği ve işçilere köylülerin neden dolayı et yiyemedikleri daha iyi anlaşılabilecektir. Bugün Türkiye'de toprak altına gömülmüş ve çürümeye terkedilmiş 3 milyon ton buğday varken, patates çürümeye ve bozulmaya bırakılmışken, tarım politikamızın hayvancılığın dışında gelişmesinin nedenlerini de bu kitaplarda bulabilir, asıl hedefin üretimin temel unsuru insan olduğunu daha iyi anlayabilirsiniz.

Fakat sömürüye son vermeye kararlı, halktan ve insandan yana bir yönetim bunların tümüne son verebilir. Sağlıklı endüstrileşme işte bu noktada başlayacaktır.

(3.4.) — ET, TAHİL VE FOSİL, YAKITLAR :

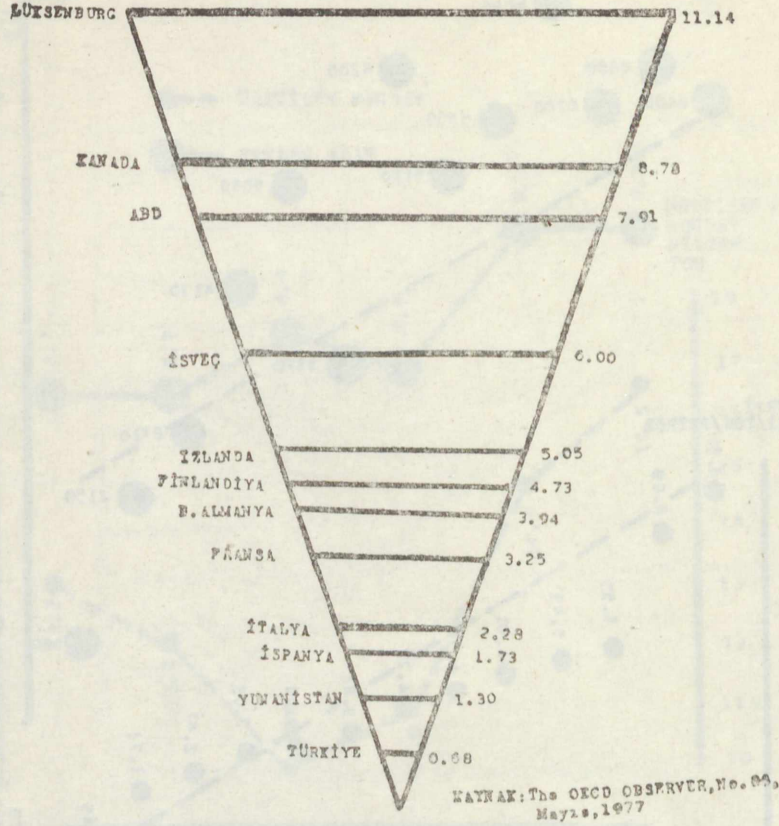
Bir toplumun ekonomik, sosyal, kültürel değerler bakımından kalkınıp zenginleşmesi, siyasal yönüyle güç kazanması, herşeyden çok doğal kaynaklarının zenginliği ile bu kaynaklardan yararlanma olanağına, başta işçi sınıfı olmak üzere dinamik toplum kesimlerinin beslenme, barınma, ısınma, aydınlanma, giyim, temizlik, taşıt, eğitim, sağlık koruma, dinlenme, eyleme gibi temel gereksinimlerinin optimal düzeyde karşılanmasına bağlıdır.

Biyolojik tabanın oluşturulmasında beslenme ile çoğalmanın elbette ayrı ve önemli bir yeri vardır. Çağdaş dünyada bu da yeterli değildir. Toplum tutarlı bir endüstrileşme sürecine sokulacak, bunun için teknoloji geliştirilecek ve teknolojiyi geliştirecek olan mental güc biyolojik düzeyde yaratıldıktan sonra, eğitimle bilenip, bulgular yaşama aktarılacaktır. Bütün bunları bilen ve yapabilen toplumlar vardır. Bir noktada toplum kendini belirli bir düzeye getirebilirse insan gücünün (özellikle mental gücün) biyolojik tabanındaki gereksinmelerini karşılayabilmekte, fosil yakıtları başka ölkelerden ithal ederek, insan, makine ve hayvan gücünü en üst düzeyde tutabilmektedir. İşsizliği yok ederek insan kaynağını en iyi biçimde kullanan bu toplumlar, Türkiye ve benzeri ölkeler ile mukayese edilmesi mümkün olmayan ölçüde makine gücü kullanmakta, küçük tarım işletmelerinden hayvan gücünden bugün bile yararlanmaktadırlar. Fosil yakıtlar sınırlı ve tükenebilir olmalarına karşın, insan ve hayvan gücü sürekli olarak yenilenebildiğinden, 2000 yılından sonra enerji bunalımının daha da artacağını bilen bilim adamları politikacıyı uyarmakta ve kolgücü ile hayvangücü devrede tutulmaya çalışılmaktadır. Endüstri ötesi toplumlarda bile hayvana ve hayvansal ürünler ile hayvangücüne gereksinme duyulmaktadır. Endüstrileşmenin şaşmaz kriteri olan birincil yan enerji kaynakları (fosil yakıtlar) tüketimi açısından bakılınca Türkiye'nin üyesi olduğu topluluklar içindeki yeri açık olarak görölebilmektedir. OECD ölkelerinde ve bunlardan biri olan Lüksemburg'da kişi başına yılda 11.14 ton petrole tekabül eden birincil yan enerji tüketilmekte ve bu miktar Kanada'da 8.78 ton, ABD'inde 7.91 ton, İsveç'te 6.00 ton, İzlanda'da 5.05 ton, Finlandiya'da 4.73 ton, B. Almanya'da 3.94 ton, Fransa'da 3.25 ton, İtalya'da 2.28 ton, İspanya'da 1.73 ton, Yunanistan'da 1.30 ton olarak saptanmaktadır. Türkiye'de kişi başına yıllık fosil yakıt enerjisi veya birincil yan enerji miktarı ise 680 Kg. petrole tekabül edecek düzeydedir. Bu veriler bizim endüstrileş-

menin hangi noktasında olduğumuzu açık olarak göstermektedir (TABLO - 8). Gerçekten tüketilebilen birincil yan enerji miktarı (elektrik enerjisi dahil) arttıkça toplumların parasal gelirleri de artmakta ve kapitalist değer yargılarına göre toplum refahı artırılmaktadır. Kişi başına yılda 8.56 ton petrol tüketen ve bu miktar petroldeki enerjiyi makine gücüne dönüştürebilen Kanada'da kişi başına yılda ortalama 6460 Dolar düşerken, bu miktar bir insanın bir yılda ortalama 450 Kg. petrol tükettiği Türkiye'de 750 Dolar kadar düşmekte, enerji darlığı büyük kentlerde ceryanın kesilmesine ve halkın karanlıkta kalmasından öteye fabrika ve imalâthanelerin durmasına neden olmaktadır. İnsan gücü üretmeyi, üretilen insangücünü kullanmayı bilmiyen, bu nedenle üç milyon insanı işsiz bırakan, iş hayvanlarını batının köpek mamalarına karıştırmak üzere ihraç edip bir miktarını kasaplık hayvan gibi kullanan, bağımlı ve çarpık ve montaja dayalı bir endüstrileşme ile batı uygarlık düzeyine ulaşmayı ümit etmiş bir toplum olarak acıklı durumda olduğumuzu kabul etmek zorundayız (TABLO-9).

Endüstrileşmek, bunun için gerekli mental insangücünü yaratmak için Üniversiteler açmak veya Avrupa ile Amerika öğrenci göndermek yeterli değildir. Çağdaş teknolojiyi kavrayabilmek için her şeyden çok eğitim için gerekli olan biyolojik temelın hazırlanması, iyi beslenmiş, hayvansal protein gereksinmesi bakımından doyurulmuş genç kuşaklar yaratmak ve bunları ciddi bir şekilde eğitmek lâzımdır. Toplumun mental gücünün ve teknoloji yaratma olanağının eğitim kadar beslenme ile ve özellikle et, süt, yumurta, balık gibi yüksek değerli protein tüketimiyle ilgili olduğu bilinmektedir. Çocuğun beyninin yüzde 80 kadarı intrauterin yaşam süresince ve ekstrauterin yaşamın ilk yılında biçimlendiğinden anaların ve çocukların gereği gibi beslenmeleri önemlidir. Aç analardan doğan aç çocuklarla çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmemiz için gerekli olan mental gücü üretemez, eğitim ve öğrenim için yapılan harcamaları da

TABLO:8 BAZI OECD ÜLKELERİ VE TÜRKİYE'DE BİRİNCİL
YAN ENERJİ TÜKETİMİ KİŞİ/YIL/TON/PETROL

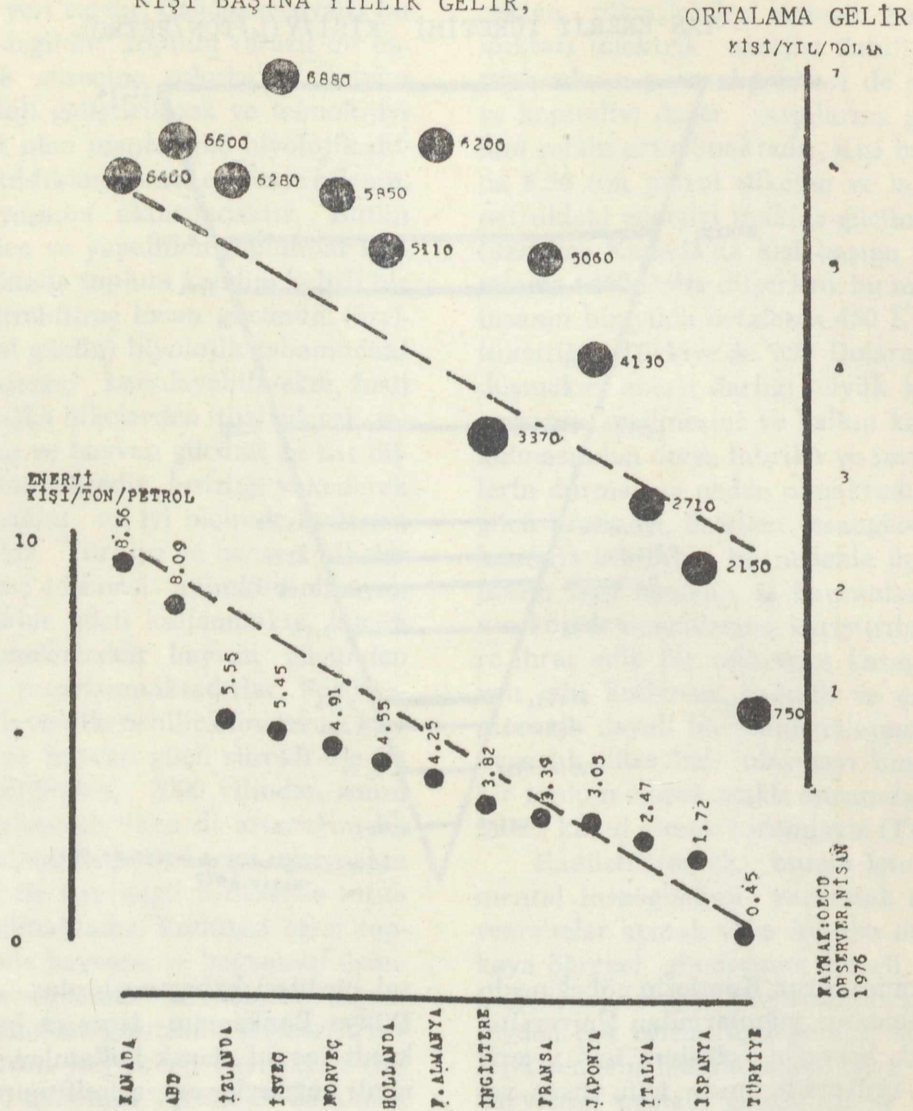
carcur etmiş oluruz. Kentlerin göbeğine dikilmiş çimento yığınlarından Üniversiteler açmak herşeyin çözümü için yeterli değildir. Üniversite insan için, insan yetiştirmek içindir. Fakültenin civarına dağılmış pis köftecilerin, lahmacuncuların, sandviç büfelerinin tahıla besediği genç kuşaklar endüstrileşme için gerekli olan mental gücü üretmez, sağlıklarında açılan gediği onaramazlar. Bunun en güzel örnekleri gözlerimizin önündedir.

Türk tarım ve beslenme politikasına yön verenler bu gerçeği hiçbir zaman görememişler, 12 Mart sonrası dönemde büsbütün yoğunlaşan dış baskılar, kapitalist ve emperyalist denetim altında hiç ihtiyacımız olmadığı halde tahıl üretimini alabildiğine artırırken, maliyeti üretilebilen fazla tahılın maliyetini aşan miktarda yapma gübre ve tarım ilacı ithal ederek tarım

sal girdileri kabartmışlardır. ABD'in ve Dünya Bankasının ısrar ve baskıları ile kredi koşulu olarak kullanılan yüksek verimli buğdaylar en verimli topraklarımıza ekilmiş, hayvan yemi üretimi duraksamış, soya fasulyesi veya benzerlerinin tarımı ihmal edilmiş, Türkiye bir buğday tarlasına dönüştürülmüştür. 1967 yılında üretilen buğday 16.5 milyon tona ulaşmış ve bunun ülke içinde (herkes yılda 250 Kg.'dan daha çok ekmek tüketmesine karşın) tüketimi mümkün olmadığından ihraç edilmesi denenmiş, bu da mümkün olamayınca toprağa gömülmüş ve çürümeye terk edilmiştir. Çünkü ülkemizin üretim fazlası buğdayı silolamak için çağdaş depolama olayları yoktur (TABLO - 10).

Oysa kişi başına düşen yıllık hayvansal protein miktarı ile ortalama gelir ara-

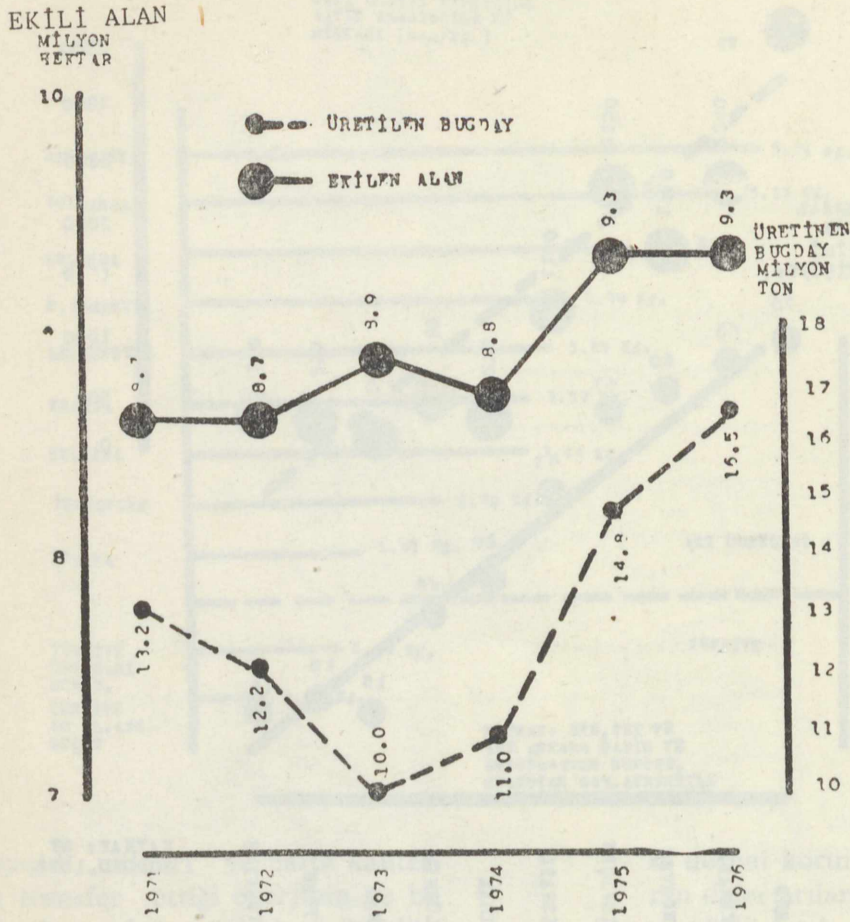
TABLO:9 OECD ÜLKELERİNDE YAN ENERJİ TÜKETİMİ VE
KİŞİ BAŞINA YILLIK GELİR,

sında sıkı bir korrelasyon olduğu, tüketilen hayvansal protein miktarı arttıkça gelirin yükseldiği açık olarak görülmekte ve bilinmektedir. (TABLO - 11)'de Çeşitli ülkelerde bir kişinin bir günde tükettiği günlük hayvansal protein miktarı ile kişi başına düşen ortalama yıllık gelir gösterilmiştir. Mental güçle ilgili olan bu sıkı ilişki hemen her dönemde korunmuş, çok tahlı az etle beslenen toplumlar geri kalmışlıktan bir türlü kurtulamazlarken, çok hayvansal protein tüketen toplumlar teknolojik ilerlemeler kaydetmişler ve bu suretle hızla endüstrileşmişlerdir. Gerçekte ze-

ki, çalışan ve ilerici bir yapısı olan toplumumuzu geri bırakmak, siyasal, sosyal ve ekonomik göstelerle aldatarak biyolojik düzeyde geri bırakmak için emperyalizm tarafından tezgihlanmış olan bu oyunu tutarlı bir hayvancılık ve beslenme politikası izliyerek bozabiliriz. Fakat dostlarımız bize verdikleri kredileri bir araç gibi kullanmışlar, üretim artışı tahıl ve yağ gibi boş kalori kaynaklarını ülkemize satarken, hayvancılığın gelişmesini önlemişlerdir. Üretebildiği hayvanları da petrol ve makine satın alabilmek için başka ülkelere ihraç eden Türkiye'de kişi ba-

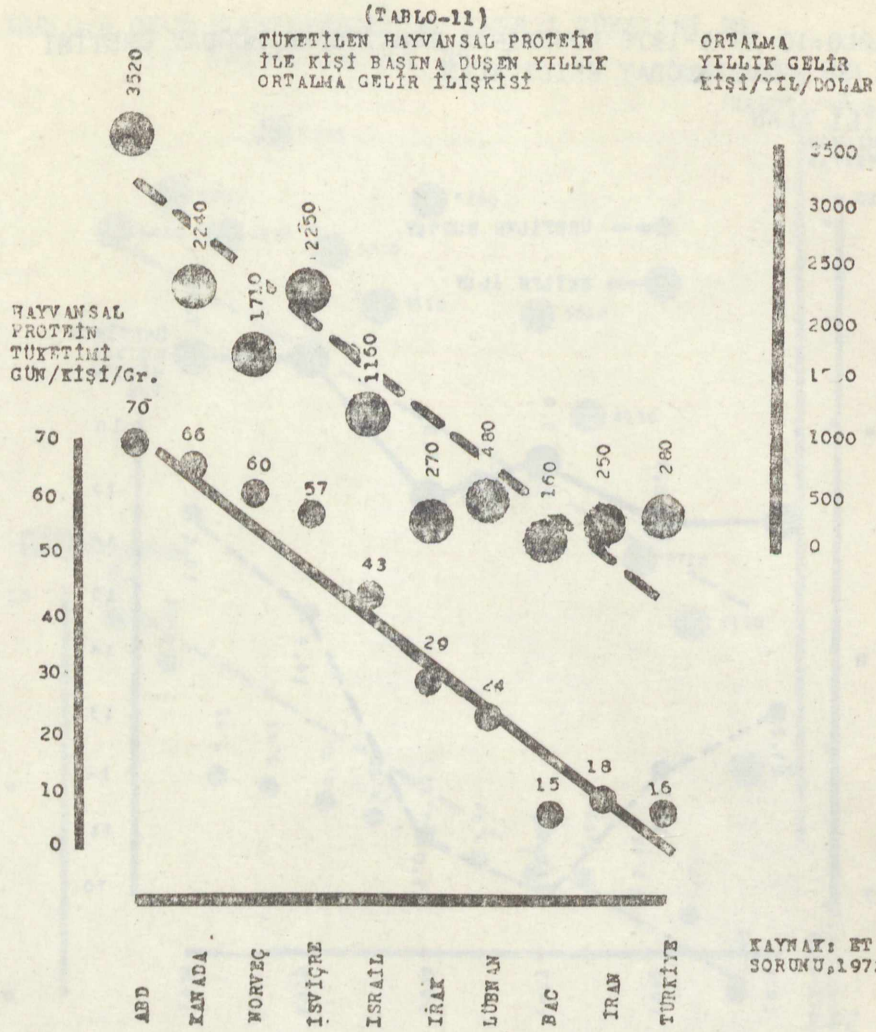
TABLO:10 1971-1976 DÖNEMİNDE TÜRKİYE'DE BUĞDAY ÜRETİMİ
VE BUĞDAY EKİLİ ALAN

Kaynak: MORTAN K.,Yeni Silah Buğday.Cumhuriyet 16.7.1977

şına düşen et, süt, yumurta ve balık miktarı resmi istatistiklerle açıklanan miktarın çok altında ve utanç verecek kadar düşüktür. Son pahalılık bu miktarları daha da düşürmüş ve özellikle işçi köylü gibi çoğunluğu oluşturan düşük gelirli vatandaşlar et yüzü görmez çocuklarına süt, peynir ve yoğurt veremez olmuşlardır. Giderek yoğunlaşan kapitalist sömürü fiyatları alabildiğine yükseltirken, ücretleri bir türlü yükseltilmeyen, ya da yükseltilir görüldüğü halde fiyat dış oranının gerisinde kalan bu insanlar, batının kapitalist ülkelerindeki diğer işçilerle mukayese edilemeyecek durumdadırlar. Kapitalizm hemen her yerde, işçiyi ve diğer doğal kaynakları alabildiğine sömürdüğü halde,, batılı işve-

ren, iyi beslenmeyen işçinin sağlığının bozulacağını ve verimin düşeceğini bilebilecek kadar akıllı ve aslında bencildir. Bunun için Türkiye ve ona benzer yoksul ülkeleri soyup sömürmekte, bu suretle sağladığı fazla geliri kendi işçilerine ödemektedir. Soygun ve sömürü tüm kapitalist ülkelerde en ağır biçimde sürdürülürken Türkiye'nin durumu ondan da ağırdır. Bunun sonucu olarak 1975 yılında bazı kapitalist ülkeler ile Türkiye'de bir işçinin bir günlük ücretinin tümünü et veya peynir satın almak için harcaması halinde satın alabileceği miktarları (TABLO - 12) ve (TABLO - 13)'de açıklamış bulunuyoruz. Tabloların tetkikinden anlaşılacağı veçhile Danimarka'lı bir işçi bir günlük ücre-

tiyle 5.710 Kg. et satın alabildiği halde bu miktar Türkiye'de 1.590 Kg.'a düşmekte, asgari ücret karşılığı çalışan bir işçi ise sadece 870 gram et satın alabilmektedir. Danimarka'lı bir işçi bir günlük ücretiyle 9.880 Kg. peynir satın alabilirken, bizim işçilerimiz ortalama cari ücretleri karşılığı 1.950 Kg. peynir satın alabiliyorlar. Asgari ücret karşılığı çalışan bir işçinin satın alabileceği miktar ise sadece 1.110 Kg. dır. Durum böyle olunca insanlarımız sadece tahıl ve diğer boş kalori kaynakları ile beslenmeye hiç değiese karınlarını doyurmaya çalışmakta, politikacı ise ürettiğimiz hayvanı da komşu ülkelere ihraç ederek döviz sağlamaya ve bu dövizle çarpık endüstrinin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Ancak bu yöntem bile

açıklarımızın büyümesini önleyememiş, sosyal dengesizliklerin yarattığı siyasal karışıklıklar ve anarşi toplumun baş belâsı haline gelmiştir. Yıllardır süren uyarılara rağmen konu bugün de yeterince anlaşılmamıştır. Doğum Kontrolü sinsi bir şekilde sürdürülmekte ve yaşama olanağı kalmayan genç insanlar birbirlerini kurşunlamaktadırlar. Oysa kalkınmanın ve endüstrileşmenin yolu, biyolojik tabanın, ekonomik ve ekolojik dengenin korunmasından geçmekte, bunu politikacıya anlatmak mümkün olamamaktadır.

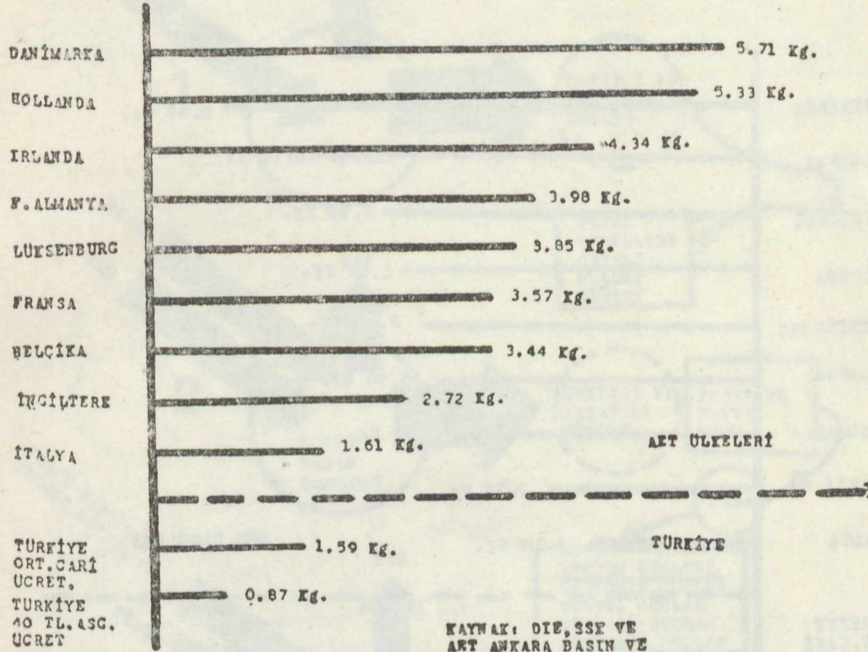
(3.5.) — EKONOMİK, SİYASAL VE SOSYAL GÜÇLERİN OLUŞUMU VE DENETİMİ :

Bireyin ve toplumun ürettiği nes-

(TABLO-12)

AET ÜLEFLERİNDE VE
TÜRKİYE'DE BİR İŞÇİNİN
BİR GÜNLÜK ORTALAMA
CARİ ÜCRETİ KARŞILIĞI
SATIN ALABİLDİĞİ ET
MİKTARI (Gm/Kg.)

ET

KAYNAK: DİE, SSE VE
AET ANKARA BASIN VE
ENFORMASYON BÜROSU,
GUARDIAN GAZ. AYRINTILI
BİLGİLER.

nelerin çeşidi, miktarı ve hatta kalitesi doğadan transfer ettiği enerjinin ve bu enerjinin oluşturduğu güçlerin ürünüdür. Bu sayededir ki insan doğayı ve doğadaki kaynakları değiştirir ve kendine yararlı hale getirir.

İçgüdüler, dürtüler ve reflekslerle yönetilen bir arı kovanında arıların sürdürdüğü yaşamdan tutun da, ileri endüstri toplumuna kadar toplumda oluşan bütün güçler önce besinlerde saklı olan potansiyel enerjiden ve daha sonra fosil yakıtlardan kaynaklanırlar. Durumu daha iyi anlatabilmek için (TABLO - 13) deki verileri açıklamaya çalışalım :

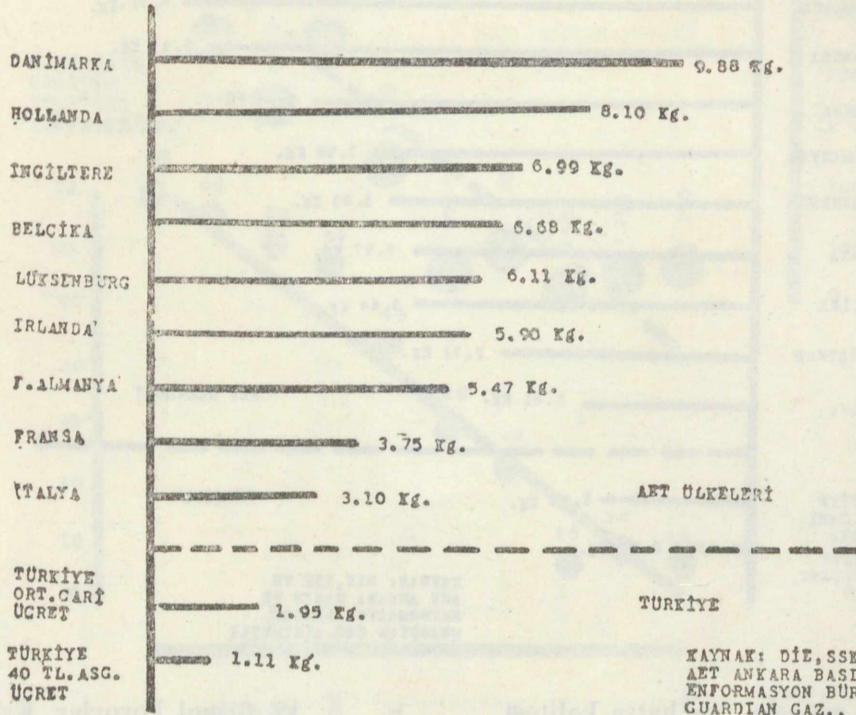
- 1 — Arılar çiçeklerden topladıkları polenler ve bitkilerin öz suyunda bulunan maddelerle beslenir ve bunları yıkarak açığa çıkararak enerji ile hem yaşamlarını sürdürür ve hem de kovanda-

ki düzeni korurlar. Kraliçe arının diğer arılardan daha büyük ve güçlü aynı zamanda doğurgan oluşunun nedeni almış olduğu besin maddelerinin farklı üretim yapılmaktadır. Üretici bunlarla saklı olan enerji makine gücüne dönüştürülerek, yakıtlar da kullanılmakta ve öteye, petrol, kömür gibi fosil oluşuyla açıklanmaktadır.

- 2 — İlkel tarım toplumunda insanlar besinlerden, hayvanlar yem maddelerinden transfer ettikleri ve kökeni güneş enerjisine bağlı olan enerjiyi kullanır, böylece insan ve hayvan gücü oluşturarak yaşamlarını, üretimi ve toplumsal hayatı devam ettirirler. Bu durumda henüz makine kullanılmadığı için fosil yakıtların pek yeri yoktur.

(TABLO-13)
AET ÜLKELERİNDE VE
TÜRKİYE'DE BİR İŞÇİNİN
BİR GÜNLÜK ORTALAMA
CARİ ÜCRETİ KARŞILICI
SATIN ALARILDIĞI
PEYNİR MİKTARI (Gün/Kg.)

PEYNİR

AET ÜLKELERİ

TÜRKİYE

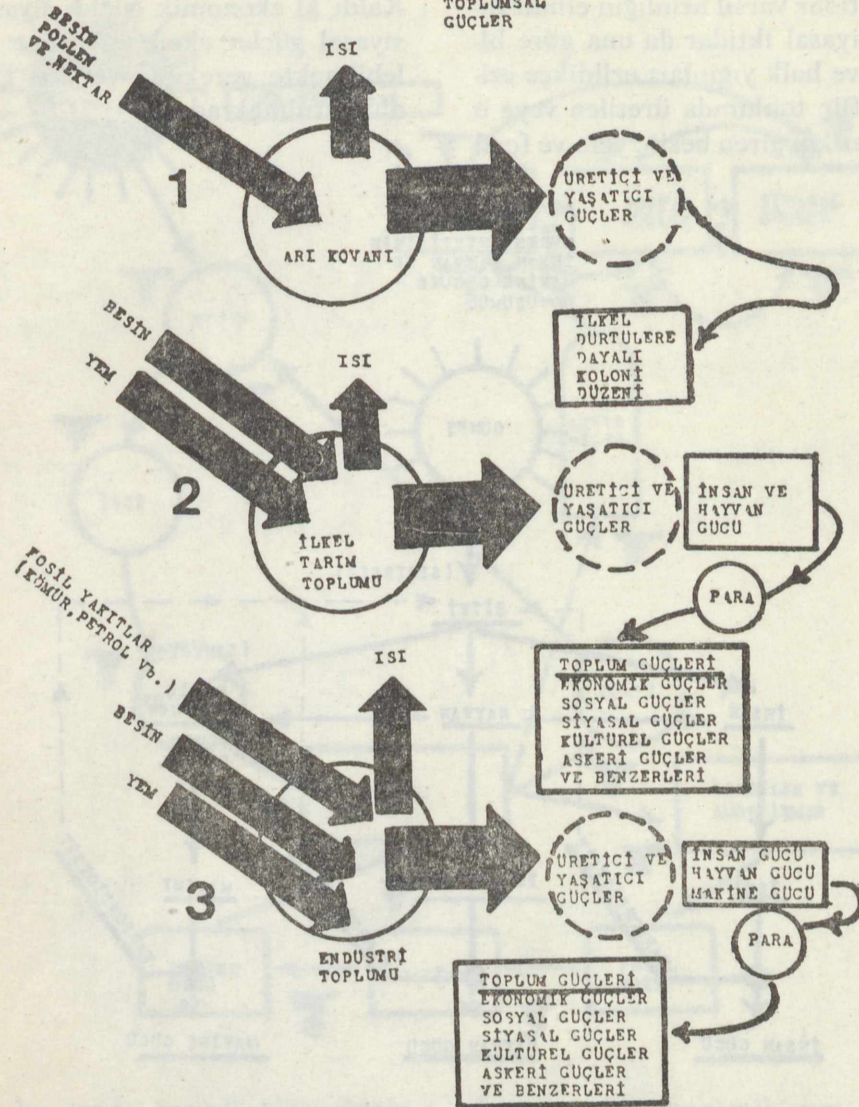
KAYNAK: DİE, SSK. VE
AET ANKARA BASIN VE
ENFORMASYON BÜROSU
GUARDIAN GAZ.,
AYRINTILI HABER GAZ.

3 — İleri endüstri toplumunda ise besin ve yem maddelerinden ve yaşatıcı güçlerin kaynağı gene güneştir. Eski çağlarda yaşayan dev bitkiler ile bu bitkileri yem olarak kullanan dev hayvanlar depo ettikleri potansiyel enerjiyi yıllarca sonra topluma vermekte, makineler bu sayede çalışmakta, üretilen mallar paraya dönüştürülerek ekonomik, sosyal ve siyasal güçler oluşmaktadır. Şüphesiz çağdaş endüstri toplumundaki ilişkiler arı kovanı ile ilkel tarım toplumundaki ilişkilerden çok daha karmaşıktır.

Güneş enerjisinin bitki, insan, hayvan ve makine gücüne dönüşümü (TABLO-14)

de çok daha açık biçimde gösterilmiştir. Bitkiler bu yönleriyle üretici, insanlar, hayvanlar ve makineler ise tüketici durumundadırlar. Güçlerin oluşması sırasında açığa çıkan karbondioksit ekolojik çevrede bitkiler tarafından tekrar alınacak ve yeniden karbonhidrat, yağ ve protein molekülleri üretilerek bu moleküller arasına güneşten gelen fotonlar kimyasal potansiyel enerji olarak sıkıştırılacaklardır. Kısaca ve daha açık biçimde ifade edilmek istenirse endüstrileşmiş veya endüstrileşme sürecine girmiş bir toplumda, toplumsal hücrelerin oluşunu ve dolaylı olarak toplumun ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel yapısını, topluma giren besin, yem ve fosil yakıt miktarını denetleyerek ayarlamak mümkündür.

(TABLO-13A)

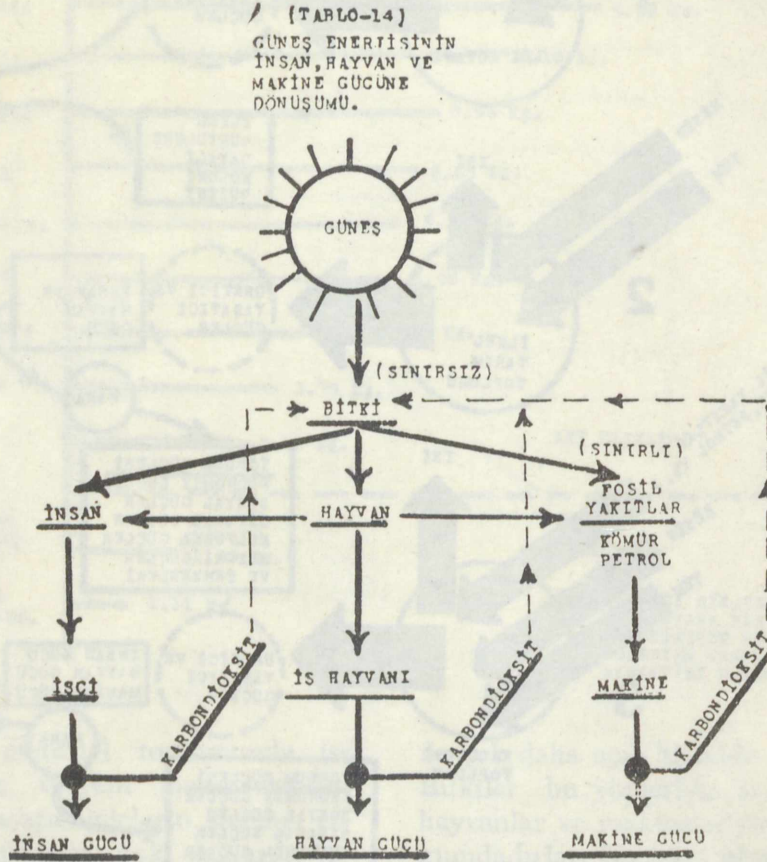
ENERJİ
KAYNAKLARI VE
TOPLUMSAL
GÜÇLER

Kapitalist ve emperyalist ülkelerin ekonomik güçleri denetleyebilen hakim çevreleri bu olanaktan geniş çapta yararlanmakta ve toplumları sömürüye elverişli bir durumda tutmaktadırlar. Güneşten dünyamıza yansıyan ve besin maddeleri içinde depolanan enerji besinlerle işçilere transfer edilerek kolgücü ve kafagücü oluşturmakta bu gücü işverene kiralayarak karşılığında ücret alan işçi kazancı ile yeniden besin satın alarak yeni güçler üretmektedir (TABLO - 15). İşveren işçinin kolgücüyle yetinemeyeceğinden üretimi hızlandırmak ve makinelerini harekete

getirmek için bir taraftan da fosil yakıt (petrol, kömür vb.) satın almakta, bunlarda saklı olan yoğun enerjinin oluşturduğu güçleri de üretime sokmaktadır. İşçinin ücretini, ilkel maddenin karşılığının amortisma ve fosil yakıt girdilerinin ödedikleri sonra patronun elinde kalan kâr çok zaman büyük miktarla oluşturur. Bunları biriktirerek ekonomik güçlerini oluşturan ve geliştiren patronlar, kazandıklarının küçük bir bölümünü harcayarak sosyal, ve kültürel güçler oluşturur, böylece toplumun yönetimini de altına alırlar. Şu halde kapitalist ülkelerde çoğunlukla var-

sılların ve onara yakın siyasal grupların iktidarda oluşları nedeni kolayca anlaşıl-maktadır. Oluşturulan toplum güçleri ve ekonomik iktidar varsıl azınlığın elinde ol-duğundan, siyasal iktidar da ona göre bi-çimlenecek, ve halk yığınları ezildikçe ezi-leceklerdir. Bir toplumda üretilen veya o topluma dışardan giren besin, yem ve fosil

yakıt miktarını ve kalitesini denetleyebi-lirseniz toplumdaki siyasal, sosyal ve kül-türel gelişmeyi de denetlemiş olursunuz. Kaldı ki ekonomik güçler siyasal güce ve siyasal güçler ekonomik güce dönüştürü-lebilmekte gerekirse vurucu kaba güçler oluşturulmaktadır.

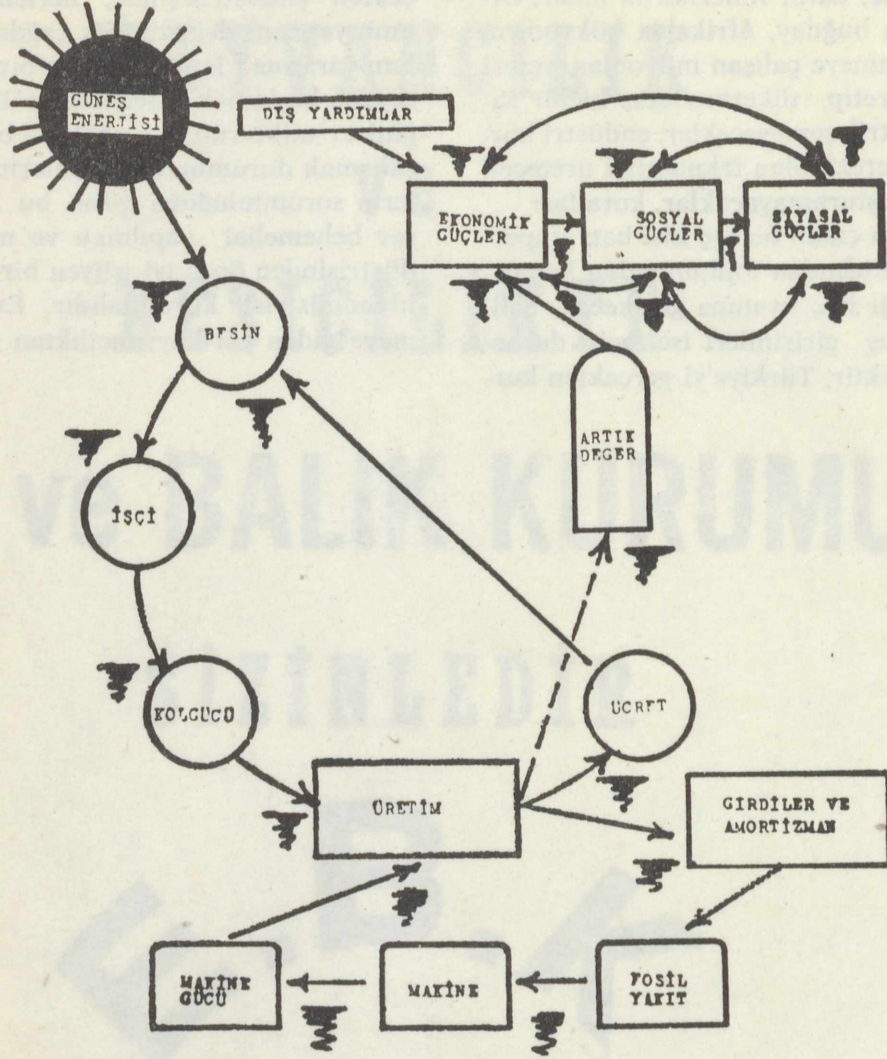

Bu açıklamalardan çıkarabileceğimiz sonuçlar ise kolay ve açıktır. Türkiyemi-zin besin ve fosil yakıt kaynakları 1950'ler-den bu tarafa bizimle sözüm ona dostça ve onunla uyum halinde olan bazı çevrele-ilişkiler kurmuş ileri bir kapitalist ülkenin rin denetimi altındadır. Bu çevreler Gü-neydoğu'daki petrol araştırmaları ötesin-de, besinlerimizin miktar ve kalitelerini de denetim altına almışlar ve halkımızı çok tahıl az miktarda et, süt, yumurta ve balıkla beslenmeye mahkûm etmişlerdir. Fosil yakıt üretimi ve ithali bakımından bağımlı olan toplumumuz, şimdi de gübre,

tahumluk ve tarım ilacı açısından bağım-lı, bunları satın alabilmek için ürettiği ka-saplık hayvanı ihraç durumundadır. Et-siz beslenmenin toplumu hangi çizgiye ka-dar getirdiğini ise şu günlerde birlikte göz-lemekteyiz.

Türkiye'de toplumsal yapının çıkarla-rı doğrultusunda oluşmasını arzu eden egemen çevreler, yanlarına aldıkları eko-nomik iktidarı, krediler ile desteklemişler, bir dizi siyasal, sosyal ve kültürel operas-yonu gerçekleştirmişlerdir. İçinde yaşadığımız çalkantılar bu operasyonların do-ğurduğu tepkilerden ibarettir.

(TABLO-15)
SERVETİN VE TOPLUM
GÜÇLERİNİN OLUŞUMU

Ancak bu arada önemli bir noktayı unutmamak gerekir. Herşeyin başı insanın kendisi ve biyolojik yapısı olduğundan onu değiştirmek ve toplumu bilerek geri bırakmak için bu düzeyde de bazı operasyonlar yapılmıştır. İşte hayvancılığın geri bırakılması, halka ve özellikle işçi, köylü ve gençlik gibi kesimlere daha az et yedirilmesi, üretim ve fiyat politikasının buna göre ayarlanması biyolojik düzeydeki projenin önemli bir parçası olarak karşımıza çıkmakta ve öyle anlaşılmaktadır.

İnsanlar sadece tahıl yiyerek çağdaş toplumsal güçler üretmez, toplumlar da

homogen bir ekonomik yapı oluşturamazlar. Fizyolojik yapısı ve özelliği gereği her gün kaç kilo ise o kadar gram protein alması ve bunun hiç değilse yarısını hayvansal kaynaklardan sağlanması (et, süt, yumurta, balık vb.) gereken insan yıllarca et yiyemez, süt ve peynir satın alamaz, yumurta yalnız varsıllar tarafından tüketilirse, bu beslenme koşulları altında yaşatılan toplumlar ve toplum kesimleri adeta koyunlaşır ve koyun sürüleri kadar kolay yönetilirler. Biyolojik tabanda gerçekleştirilen bu operasyon, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel operasyonlarla desteklenirse o zaman sonuç çok daha kesin ol-

HAYVANCILIK
ve
BESİCİLİKTE
ET ve BALIK KURUMU
SİZİNLEDİR

BASAŞAK SİGÖRTA

Sermayesi: 3.000.000

Acente sayısı: 926

BÜTÜN
SİGORTA
KOLLARINDA
HİZMETİNİZDEDİR

Halâşkârgazi Cad.No:15 Harbiye İstanbul

Tel: 48 42 00 /15 Hat

Hey Rekâm